2019

BOLU

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

2019 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

BOLU ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

BOLU İLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

Yazar

Huri CANDAN

İş ve Meslek Danışmanı

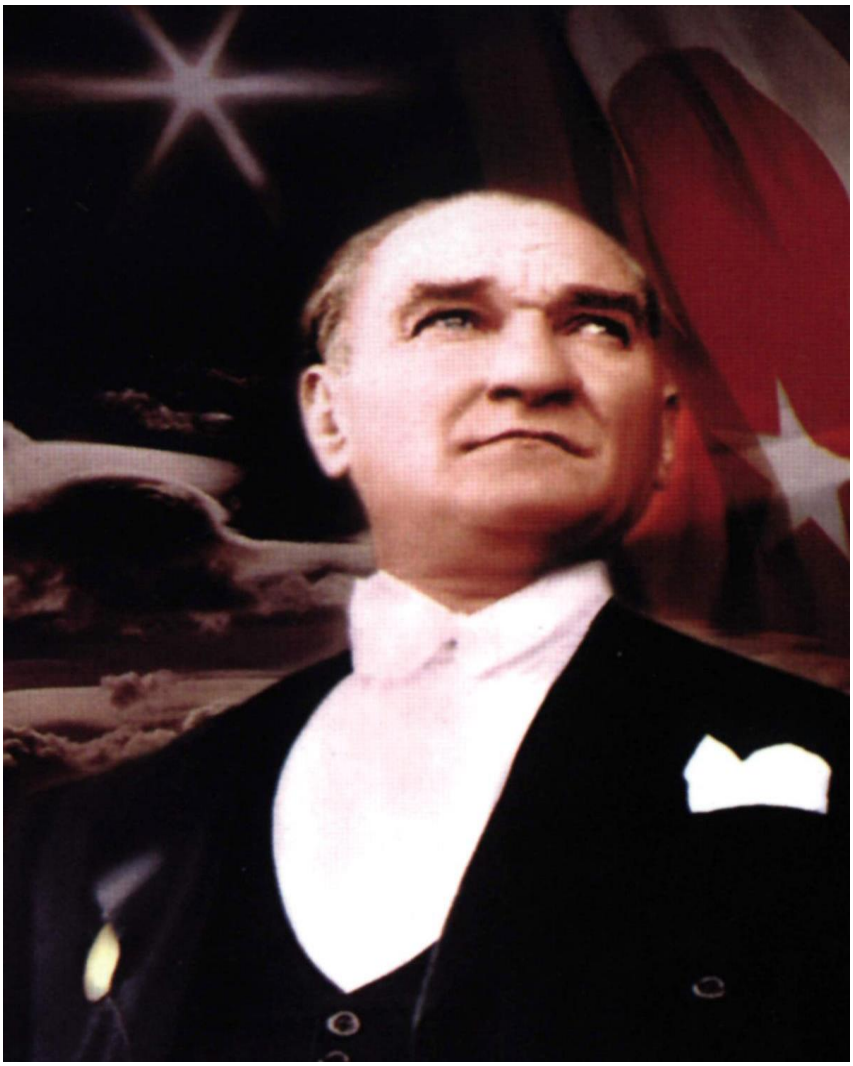

"Kendiniz için değil millet için elbirliğiyle çalışınız. Çalışmaların en yükseği budur."

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri de kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam oluşturulamama sorunudur. Bu durum aynı zamanda psiko-sosyal sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. İstihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Ülkemizde istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek için işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüzün kendi personel ve imkânları ile yapmış olduğu işgücü piyasası analizi ilimiz işverenlerinin talep ve beklentilerini ortaya çıkaran verimli bir çalışma olmuştur. İlimizde, Kurumumuz personelince 401 işyeri ziyaret edilmiş ve işgücü piyasasına yönelik doğru, güncel ve güvenilir bilgiler alınmaya çalışılmıştır.

İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma sebebiyle; Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü olmak üzere tüm Kurum personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde cevap veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, İlimiz ve tüm ilgililer için raporun yararlı olmasını diliyorum.

Ahmet ÜMİT

Bolu Valisi

ÖNSÖZ

İşsizliğin azaltılmasına ve istihdamın arttırılmasına yönelik doğru politikalar geliştirebilmek için işgücü piyasasının iyi bilinmesi ve profesyonel yaklaşımla yorumlanması gerekmektedir. Değişim ve gelişimde süreklilik arz eden işgücü piyasasına hâkim olmak, yön vermek, bu alanda ekonomik ve sosyal politikaları doğru üretebilmek ülkemizin gelişmesi açısından son derece önemlidir.

Bu bağlamda, İl Müdürlüğümüz İş ve Meslek Danışmanları tarafından 401 işyeri bizzat ziyaret edilerek işyeri sahiplerine/yetkililerine işgücü piyasası araştırması uygulanmıştır. İş ve Meslek Danışmanlarınca toplanan işgücü piyasa verilerinin yorumlanması ile ilimiz İPA analiz raporu oluşturulmuştur.

Araştırma kapsamında elde edilen veriler, ilimizde bulunan istihdam olanaklarını ve iş arayanların bölgede istihdama katılım oranlarını arttırması; nitelikli eleman sayısını artırması; istenilen nitelik ve becerilere göre mesleki eğitim programlarının düzenlenmesi; işsizliğe çözüm yollarının bulunmasına, Müdürlüğümüzce uygulanan aktif ve pasif İşgücü politikalarının başarılı olmasına ve sosyo-ekonomik alanda ilimizin büyümesine olanak sağlayacaktır.

Bolu İli İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının; ülkemize, ilimize ve ilgili tüm taraflara yararlı olmasını diler, bu çalışmaya fiilen katılım sağlayan başta İş ve Meslek Danışmanları olmak üzere tüm İl Müdürlüğümüz çalışanlarına özverili çalışmaları nedeniyle teşekkür ederim.

İsmail YALÇIN

Bolu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ iii

TABLOLAR LİSTESİ ii

ŞEKİLLER LİSTESİ iii

KISALTMALAR iv

YÖNETİCİ ÖZETİ 1

GİRİŞ 3

BİRİNCİ BÖLÜM 4

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 4

İŞKUR GÖSTERGELERİ 4

Açık İşler 4

İşe Yerleştirmeler 5

Kayıtlı İşsiz 6

Aktif İşgücü Programları 8

İşsizlik Ödeneği 11

İKİNCİ BÖLÜM 13

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM 14

İşyeri Verileri 15

Mevcut İstihdam 25

AÇIK İŞLER 28

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 37

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 42

SONUÇ 48

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 52

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018) 5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018) 6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 8
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 9
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 9
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı 10
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018) 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 15
Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri 20
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları 23
Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar 24
Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı 25
Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları 26
Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler 27
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı 29
Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması 34
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı 34
Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 35
Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması 36
Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler 37
Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı 38
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı 40
Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri 42
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri 43
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi 44
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi 45
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler 45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018) 4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018) 5
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018) 7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018) 11
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı 16
Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı 17
Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 17
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 18
Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı 19
Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu 20
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%) 21
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%) 21
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı 22
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri 24
Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı 27
Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı 28
Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 30
Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 31
Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 31
Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu 32
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 33
Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 39
Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 41
Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı 46
Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi 47

KISALTMALAR

İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması ile açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu rapor, Bolu İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 401 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde 18 sektörde tam sayım yapılmıştır. Bolu ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 29 bin 523 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 20 bin 384 çalışan erkeklerden, 9 bin 139 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Bolu ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar Mesleklerdir.

Bolu ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Bolu ili açık iş oranı bakımından 0,3 puanlık farkla Türkiye ortalamasının üstündedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,6 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkârlar ve İlgili İslerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 171 kişilik açık iş mevcuttur. Bolu ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Hizmet ve Satış Elemanları Mesleklerdir. İl genelinde açık işlerin yüzde 47,1'si için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir.

Bolu ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bolu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Paketleme İşçisi mesleğinin yer aldığı

görülmektedir. Bu mesleği ise Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bolu ilinde işverenlerin yüzde 27,2 istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 3,9 iken bu oran Bolu ilinde yüzde 0,9'dir.

Bolu ilinde işverenler, istihdama en fazla katkı sağlayan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu belirtmiştir. Ayrıca İşverenlerin yüzde 15,3 ü, İŞKUR'un Yeni alım yapılacak çalışanlar için İşbaşı Eğitim Programı konusunda desteklemesini istemektedir.

İşverenlerin yüzde 41,6'sı teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini beyan ederken, yüzde 31,2'si ise istihdamı artıracağını düşünmektedir. Sektörel açıdan bakıldığında ise; Bolu ilinde Bilgi ve İletişim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla Bolu İli İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma Bolu işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevucut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Bolu İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2019 yılı için Bolu ilinde 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Bolu ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihityaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihitiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2011-2018)

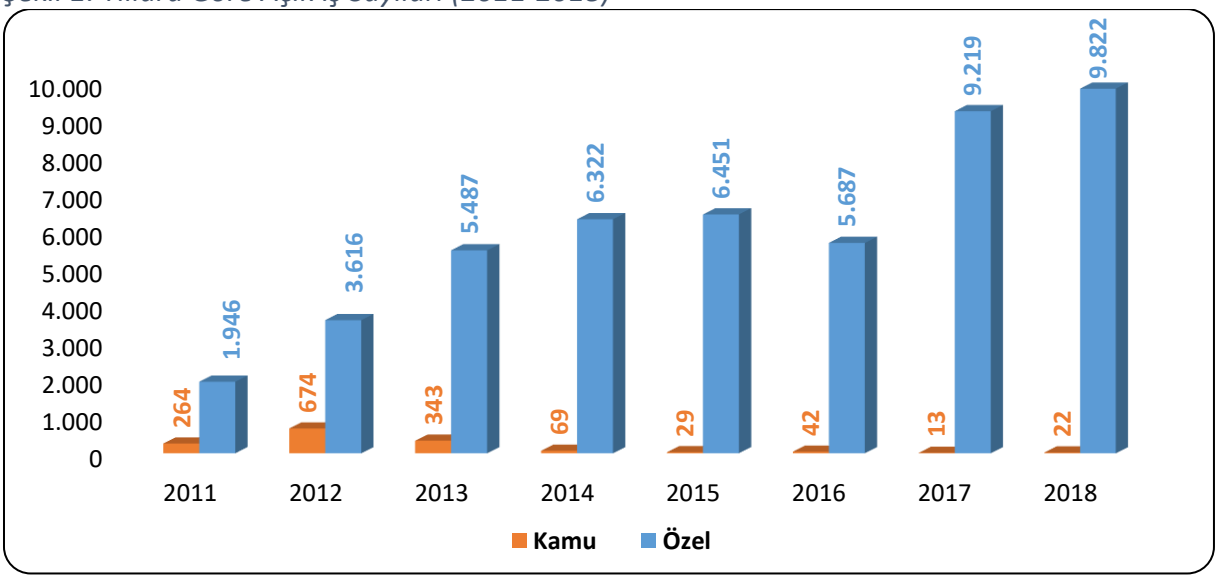

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında 2 bin 210 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2018 yılına gelindiğinde 9 bin 844 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2011 yılından itibaren 2015 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2018 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 6,6 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2012 yılından itibaren İş ve Meslek Danışmanlarının göreve başlamasıyla açık işler üzerindeki etkinliğinin önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2018)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	2.095
Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı	1.589
Makineci (Dikiş)	732
Konfeksiyon İşçisi	645
Satış Danışmanı / Uzmanı	434
Garson (Servis Elemanı)	369
Temizlik Görevlisi	342
Proses İşçisi	311
Metal Mamuller Montaj İşçisi	279
Kasiyer	226

Kaynak: İŞKUR

Bolu ilinde 2018 yılında 9 bin 844 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 2 bin 095 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 21,3'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı ve Makineci(Dikiş) meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2018 yılında yıllık bazda 2 milyon 394 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2011-2018)

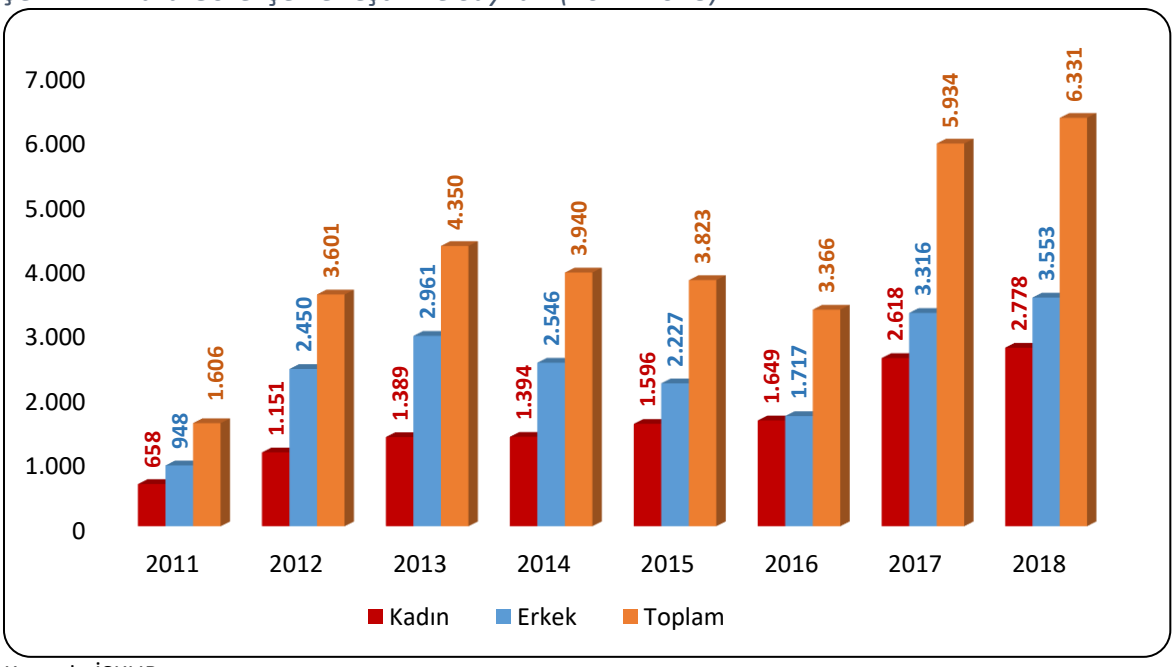

Kaynak: İŞKUR

2011 yılındaki işe yerleştirme sayısı 1 bin 606 olan Bolu ilinde işe yerleştirilenlerin 948'i erkek, geri kalan 658 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir

izlemektedir. 2018 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 6 bin 331 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2018 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 43,9'u kadınlardan oluşmuştur. İşe yerleştirilen kadın sayısı yıllar içerisinde artarak 2018 yılında 2 bin 778 kişi olmuştur.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonskiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2018)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı	901	565	1.466
Beden İşçisi (Genel)	999	338	1.337
Makineci (Dikiş)	106	495	601
Konfeksiyon İşçisi	53	221	274
Metal Mamuller Montaj İşçisi	197	70	267
Satış Danışmanı / Uzmanı	93	171	264
Garson (Servis Elemanı)	181	64	245
Temizlik Görevlisi	43	143	186
Kasiyer	46	87	133
Reyon Görevlisi	56	76	132

Kaynak: İŞKUR

Bolu ilinde 1.466 kişilik işe yerleştirmeyle Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 23,2'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Piliç Kesim ve İşleme Elemanı mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar ise en çok Piliç Kesim ve İşleme Elemanı ve Makineci (Dikiş) mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2011-2018)

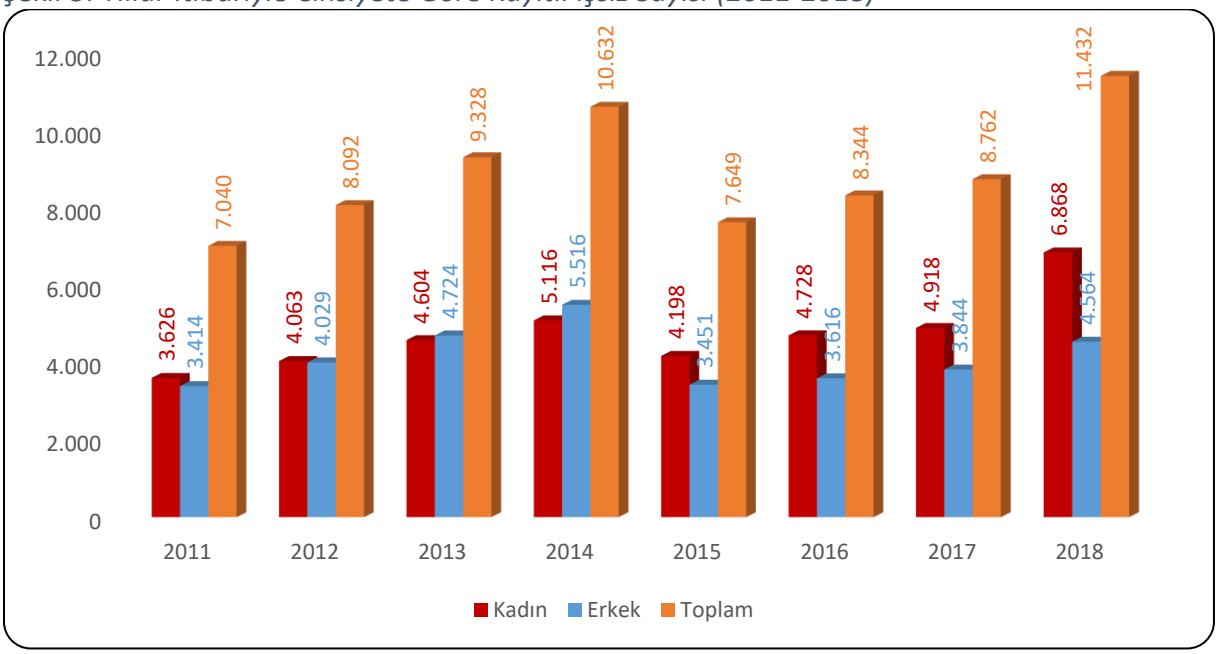

Kaynak: İŞKUR

2011 yılında Bolu ilinde İŞKUR'a kayıtlı 7 bin 40 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 3 bin 414'ü erkek, 3 bin 626'sı ise kadınlardan oluşmaktadır. 2018 yılında ise toplam 11 bin 432 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta, İŞKUR'a kayıtlı kadınların sayısındaki önemli artıştır. 2011 yılında Bolu'da 3 bin 626 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2018 yılında önemli ölçüde artarak 6 bin 868'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Bolu ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 mesleğin başında Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Bolu ilinde Kuruma kayıtlı 2 bin 157 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Bolu ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %18,9'unu oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde en çok Beden İşçisi(Genel), Temizlik Görevlisi, Büro Memuru, Satış Danışmanı / Uzmanı ,Beden İşçisi (Temizlik) gibi mesleklerin yanı sıra Sekreter ve Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	43	628	475	1.103
2012	26	743	372	1.115
2013	19	523	353	876
2014	33	475	139	614
2015	44	899	36	935
2016	33	550	98	648
2017	40	729	136	865
2018	35	527	145	672

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları 2013 yılına kadar azalma eğilimi gösterirken sonrasında ise dalgalı artış göstermiştir. 2018 yılında ise düzenlenen 35 mesleki eğitim kursuna 672 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 527'si kadın, 145'i erkeklerden oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2018 yılında kursiyerlerin yüzde 78,4'ünün kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Süt Sığırı Yetiştiricisi	Süt Sığırı Yetiştiricisi	Süt Sığırı Yetiştiricisi
İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)	Sığır Yetiştiricisi	İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)
Sığır Yetiştiricisi	Arıcı	Sığır Yetiştiricisi
Arıcı	Tarım İşçisi-(Bitkisel Üretim Ve Hayvan Yetiştiriciliği)	Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)
Ayakkabı İmalatçısı (Sayacı)	İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele)	Arıcı
Koyun Yetiştiricisi	Zararlı Böcek Kontrolörü	Koyun Yetiştiricisi
Tıbbi Ve Aromatik Bitkiler Yetiştiricisi	Buğdaygil Yem Bitkileri Yetiştiricisi	Tıbbi Ve Aromatik Bitkiler Yetiştiricisi
Buğdaygil Yem Bitkileri Yetiştiricisi		Buğdaygil Yem Bitkileri Yetiştiricisi
Tarım İşçisi-(Bitkisel Üretim Ve Hayvan Yetiştiriciliği)		Tarım İşçisi-(Bitkisel Üretim Ve Hayvan Yetiştiriciliği)
Zararlı Böcek Kontrolörü		Zararlı Böcek Kontrolörü

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Süt Sığırı Yetiştiricisi, İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele) ve Sığır Yetiştiricisi mesleklerinde düzenlenmiştir. En fazla sayıda kadın katılımcının olduğu kurslar ise Süt Sığırı Yetiştiricisi, İlaçlamacı (Bitki Zararlıları İle Mücadele) ve Sığır Yetiştiricisi mesleklerinde düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Süt Sığırı Yetiştiricisi, Sığır Yetiştiricisi ve Arıcı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Program	Kadın	Erkek	Toplam
2011	16	0	24	24
2012	7	14	24	38
2013	18	81	32	113
2014	110	373	122	495
2015	217	363	289	652
2016	265	625	479	1.104
2017	299	701	475	1.176
2018	321	666	545	1.211

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir

süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2011 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. Yıllar itibariyle İşbaşı Eğitim Programlarından faydalanan kişi sayısı artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri ve tecrübe kazandırdığını ve işgücü piyasasınında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2018 yılında 321 program düzenlenmiş olup toplam 1 bin 211 kişi programlara katılmıştır. Katılımcıların yüzde 55'i kadınlardan, yüzde 45'i ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Kablo Gruplama İşçisi
Proses İşçisi	Montör (Elektrikli Cihazlar)	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Kablo Gruplama İşçisi	Cam Mamul İşlemecisi (Finisaj)	Proses İşçisi
Montör (Elektrikli Cihazlar)	Proses İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Cam Mamul İşlemecisi (Finisaj)	Garson (Servis Elemanı)	İç Giyim Konfeksiyon Makineci
Konfeksiyon İşçisi	Satış Danışmanı / Uzmanı	Montör (Elektrikli Cihazlar)
Garson (Servis Elemanı)	Ambar/Depo Görevlisi	Satış Elemanı (Perakende)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Lojistik Elemanı	Makineci (Dikiş)
İç Giyim Konfeksiyon Makineci	Aşçı Yardımcısı	Cam Mamul İşlemecisi (Finisaj)
Satış Elemanı (Perakende)	Emaye İşçisi	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İŞKUR

2018 yılında Bolu ilinde yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Metal Mamuller Montaj İşçisi, Proses İşçisi ve Kablo Gruplama İşçisi mesleklerinde düzenlenmiştir. Bu mesleklerde , kadın katılımcılar Kablo Gruplama İşçisi, Metal Mamuller Montaj İşçisi ve Proses İşçisi , erkek katılımcılarda ise Metal Mamuller Montaj İşçisi ,Montör (Elektrikli Cihazlar)ve Cam Mamul İşlemecisi (Finisaj) ilk üç sırada yer almaktadır.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2011-2018)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	2	32	16	48
2012	4	42	41	83
2013	6	63	88	151
2014	6	73	78	151
2015	9	104	118	222
2016	12	148	159	307
2017	14	158	191	349
2018	21	195	267	462

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2018 yılında 21 girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2018 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı sayısı 2017 yılına göre yüzde 50 daha fazladır. Programa 2018 yılında 195'i kadın, 267'si erkek olmak üzere toplam 462 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2012-2018)

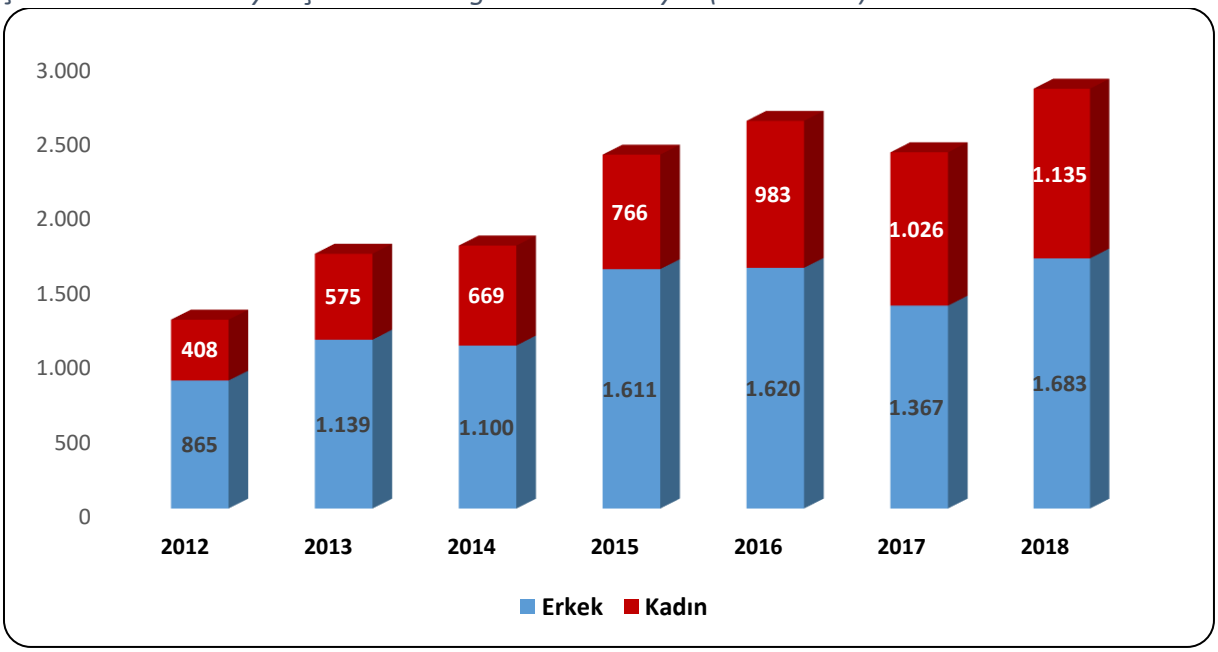

Kaynak: İŞKUR

Bolu ilinde 2018 yılında yüzde 40,3'ü kadın olmak üzere 2 bin 818 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2018 yılında 2017 yılına göre yüzde 17,8 oranında artış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında Türkiye genelinde 83 bin 887 işletme ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 18 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Bolu ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, işletmelerde İK sorumlusu olup olmadığı, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Bolu ilinde 358 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 29 bin 523 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Bolu ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 8'de Bolu ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşletme Sayısı
İmalat	113
Toptan ve perakende ticaret	64
Ulaştırma ve depolama	44
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	40
İnşaat	39
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14
Eğitim	13
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4
Madencilik ve taş ocakçılığı	4
Diğer hizmet faaliyetleri	3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3
Gayrimenkul faaliyetleri	3
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2
Bilgi ve iletişim	1
Genel Toplam	**358**

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Bolu ilindeki çalışma kapsamına giren işletmelerin yüzde 31,5 İmalat yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde İmalat bulunan işletmelerin ağırlığı Türkiye ortalaması ile pararleldir. Bu durumda Bolu ilinde İmalat bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla sayıda işletme Toptan ve perakende ticaret faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında Toptan ve perakende ticaret işletmelerin ülkemizdeki payı 19,1 iken Bolu ilinde Toptan ve perakende ticaret payı yüzde 17,8 düzeyindedir.Üçüncü sırada yüzde 12,3 ile ulaştırma ve depolama sektörü gelmektedir. Bolu ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin yarıdan fazlası İmalat , Toptan ve Perakende Ticaret ile Ulaştırma ve depolama sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

En az işletme ise Bilgi ve iletişim sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Bolu ili düzeyinde yalnızca 20 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

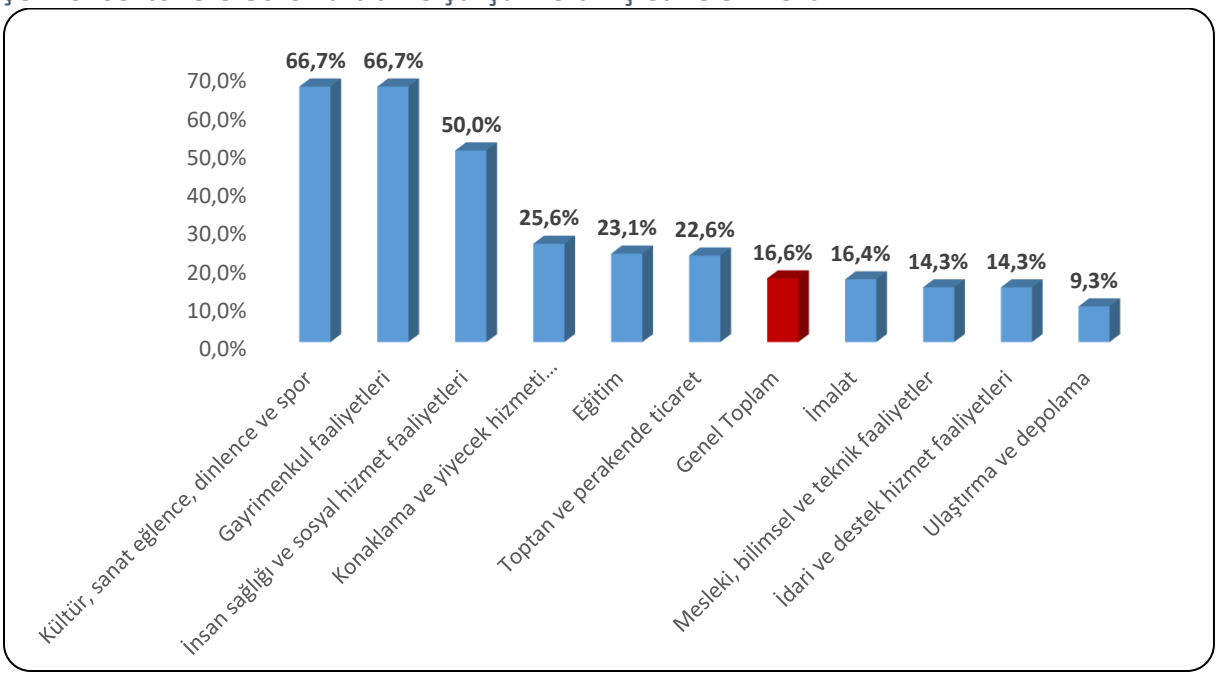

Kaynak: İPA 2019

Bolu ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 16,6 olarak gerçekleşmiştir. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin yüzde 66,7'inde part-time çalışan ile ilk sırayı paylaşmaktadır. Bu sektörlerin hemen ardından yüzde 50 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yer almaktadır. Bu sektörlerde bulunan işletmelerde part-time çalışan olmasının sebebi, ilgili sektörün part-time çalışmaya uygun olmasıdır.

Türkiye genelinde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve işletmelerin yüzde 45,9'unda part-time çalışan yer almaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6'da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: İşletmelerde Part-time çalışma durumu ve Kadın çalışan oranı

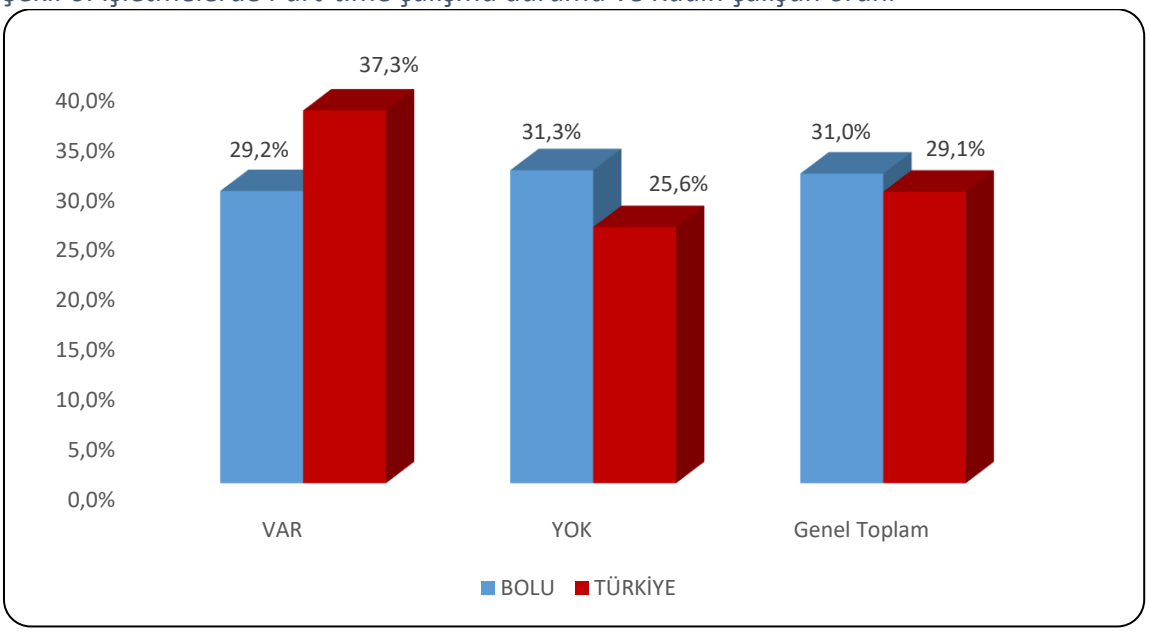

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 29,1'ini kadınlar oluşturmaktayken Bolu ilinde bu oran yüzde 31 olarak gerçekleşmiştir. Bolu ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 31,3 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 29,2 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde ise part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,6 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 37,3 seviyesindedir. Hem ülke genelinde hem de Bolu ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektör Bazında İşletmelerin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

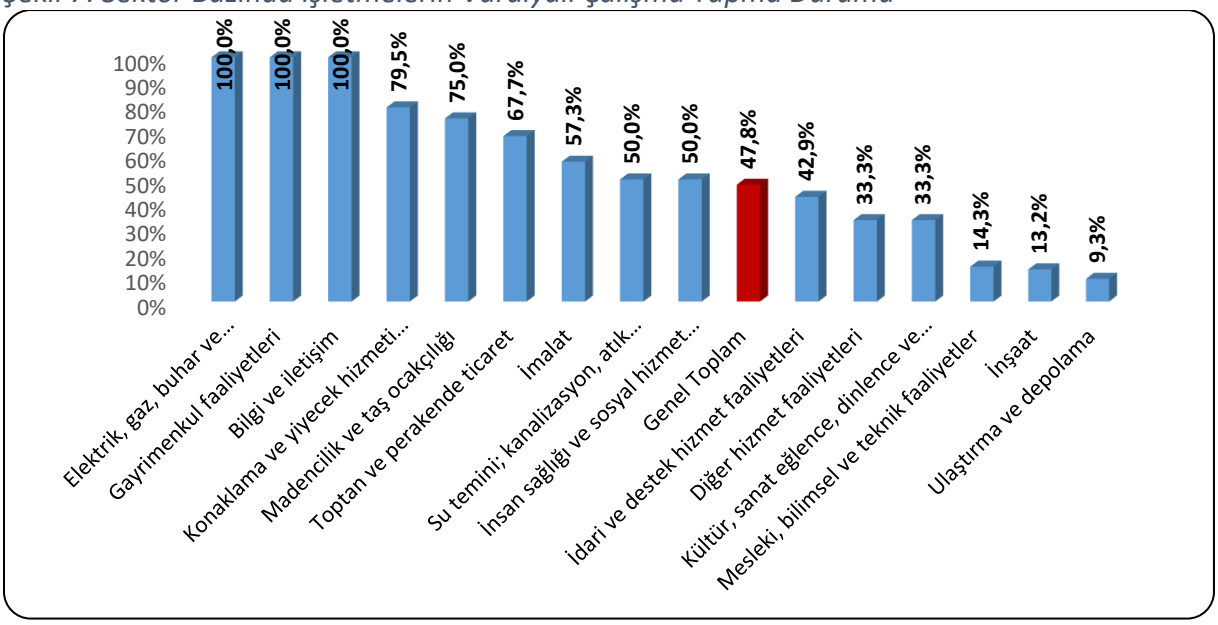

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde işletmelerin yüzde 47,8'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işletmeler için Türkiye genelinde yüzde 33,2 seviyesindedir. Bolu ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işletmeler Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Gayrimenkul faaliyetleri, Bilgi ve iletişim ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işletmelerin yarıdan fazlası vardiyalı çalışma söz konusudur. Ulaştırma ve depolama sektörü ise yüzde 9,3 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

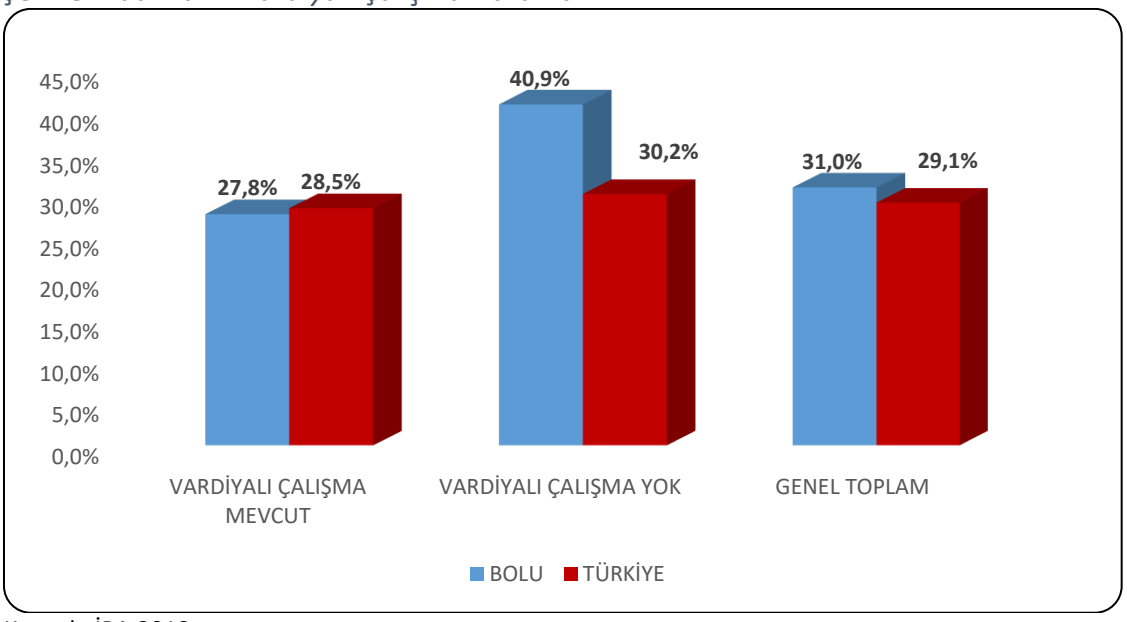

Kaynak: İPA 2019

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklendik bir durumdur.

Şekil 8'de söz konusu eğilime benzer yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Bolu ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların yüzde 27,8'i kadın, yüzde 72,2'si ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadın oranı yüzde 40,9'a yükselmektedir. Bu işletmelerde erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel

olarak Bolu ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların sadece yüzde 31 ’inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 10 çalışandan 3’ü kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 10 çalışandan 3’ü kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 1,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki çalışanlarda kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Bolu ilinde de benzer yönde işlemektedir.

Şekil 9: Sektörlere Göre İşletmelerin İhracat Yapma Oranı

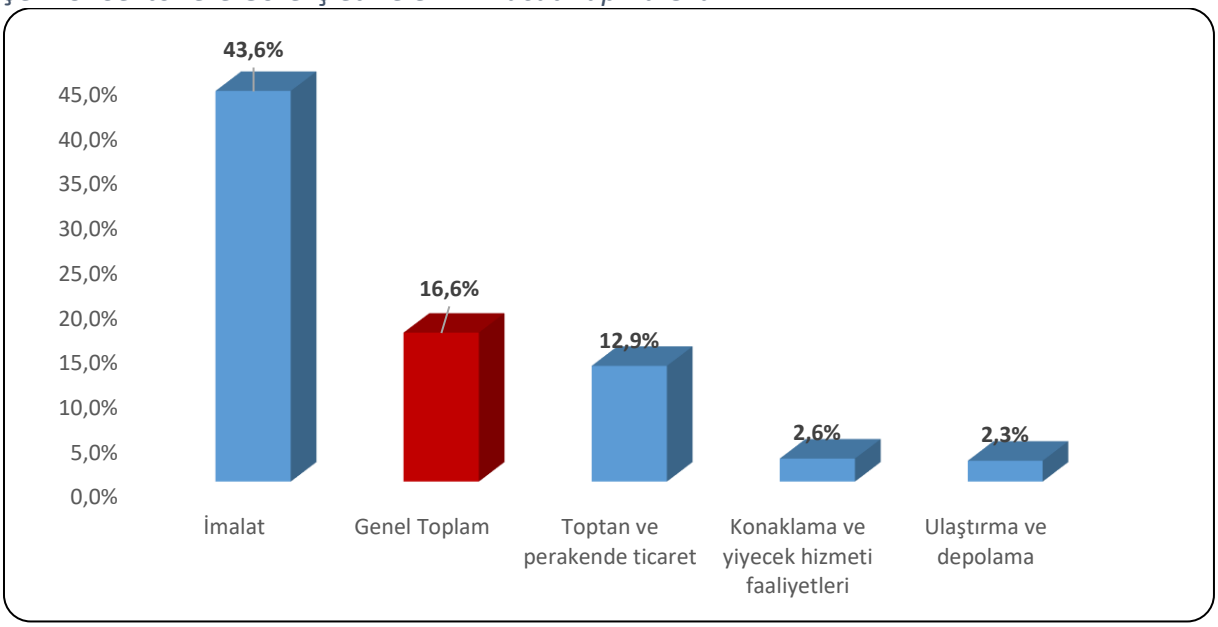

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilindeki işletmelerin yüzde 16,6’sında ihracat yapılmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 43,6’i ihracat ile Bolu ili ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 25,4’ü ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 57,1 ile İmalat ve yüzde 33,3 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İşletme sayısı bakımından İmalat sektörünün payı yüzde 31,5 iken, ihracat yapan işletme oranında ilk sırada yer almaktadır. Bu sektördeki işletmelerin ihracat yapma oranının diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Bolu ilinde işletmelerin yüzde 10,6'sı e-ticaret yapmaktadır. E-ticaret yapmayan işletmelere ise neden e-ticaret yapmadıkları sorusu sorulmuştur. Tablo 9'da sonuçların dağılımı görülmektedir.

Tablo 9: E-Ticaret Yapmama Nedenleri

E-Ticaret Yapmama Nedeni	Oran
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması	98,4%
E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği	3,8%
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması	2,6%
Finansman yetersizliği	2,2%

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde e-ticaret yapmayan işletmelerin büyük bir çoğunluğu neden olarak Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmamasını göstermiştir. İkinci sırada ise E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği gelmektedir. Ülke genelinde ise e-ticaret yapan işletme oranı yüzde 13,4 iken e-ticaret yapmama nedeninde ilk sırada Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olmaması gelmektedir.

Şekil 10: Ar-Ge Çalışması Yapan İşletme Durumu

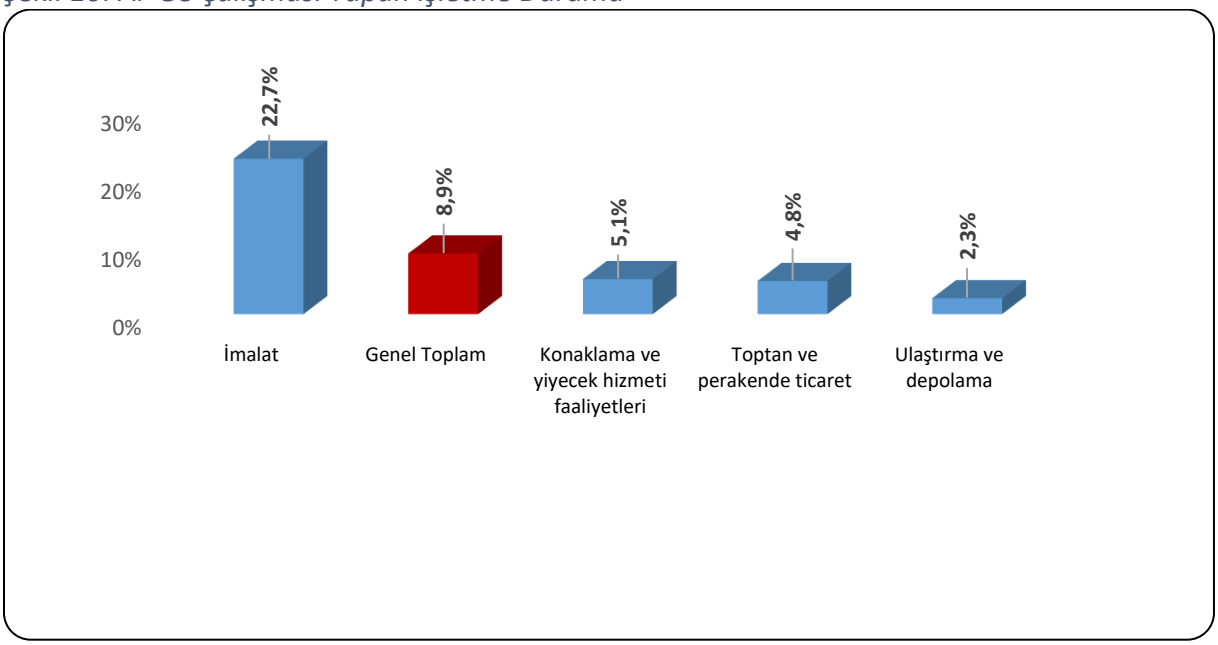

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde 16 sektörden 4 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 8,9 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründe bulunan işletmelerin yüzde 22,7 'si Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Bu sektörleri ise yüzde 5,1 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 17,1'i Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 41,7 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 34,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön

plana çıkmaktadır. Bolu ilinde en fazla işletme İmalat sektöründe olup Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 22,7 ile il ortalamasının üstünde yer almaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşletme Oranı (%)

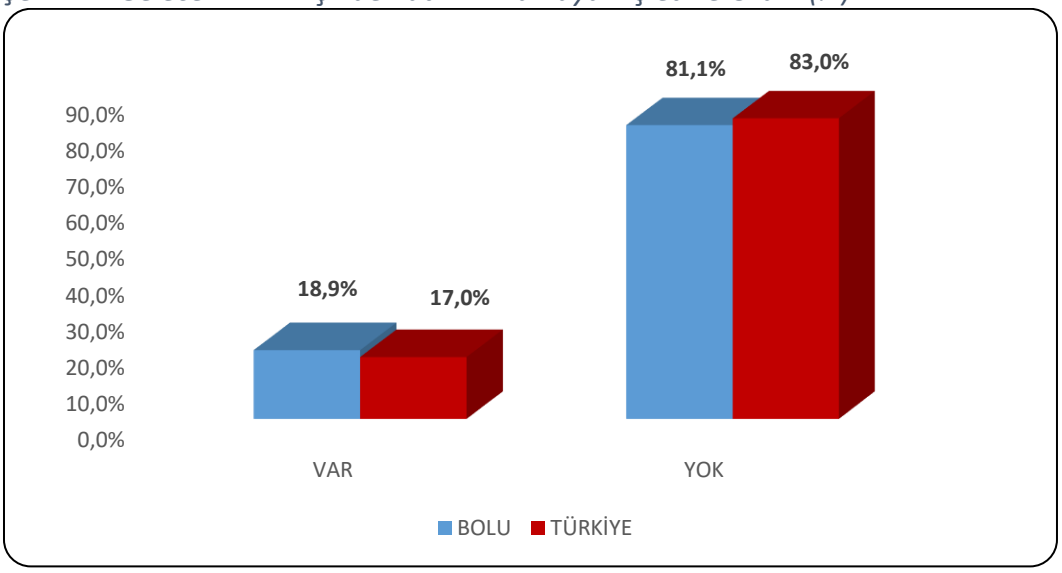

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 18,9'u gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 17 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

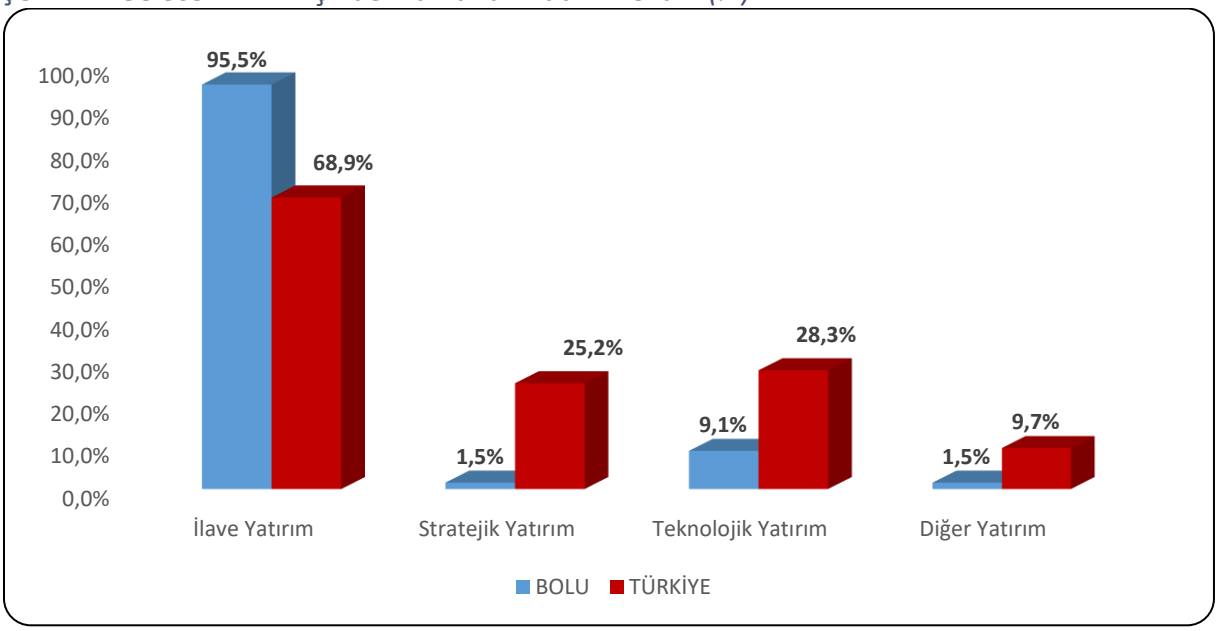

Kaynak: İPA 2019

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Bolu ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 95,5'i ilave yatırım, yüzde 9,1'i teknolojik yatırım ve stratejik yatırım yapmayı planlamaktadır.

Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 68,9'u ilave yatırım, yüzde 28,3'ü teknolojik yatırım, yüzde 25,2'si stratejik yatırım ve yüzde 9,7'si ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletme Oranı

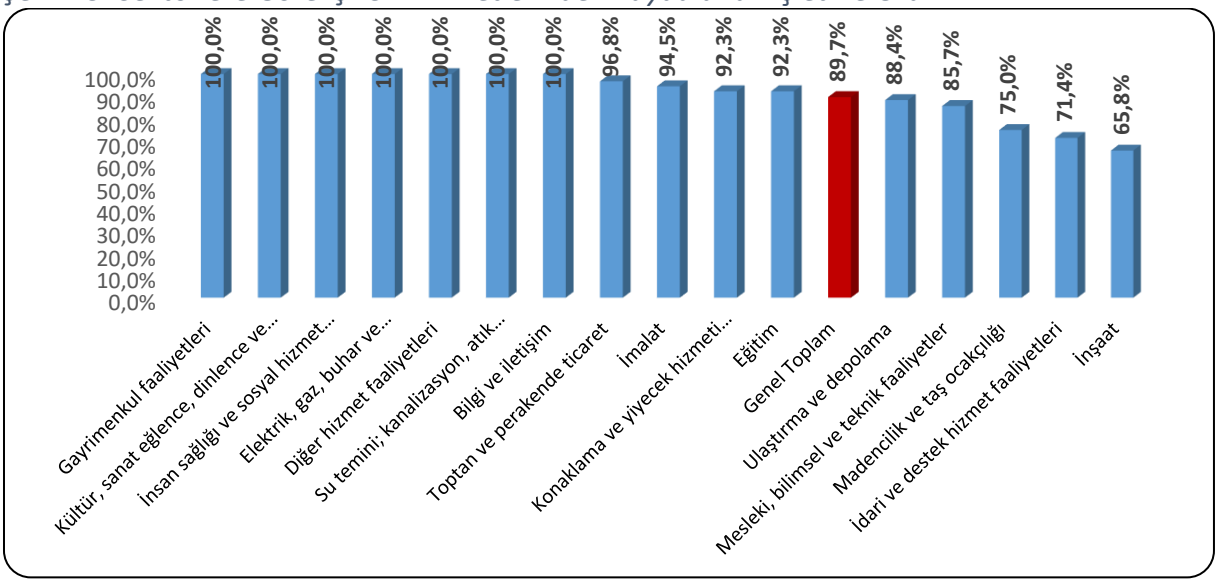

Kaynak: İPA 2019

Şekil 13'de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 53,3 seviyesindedir. Bolu ilinde bulunan 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 89,7'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Bu oran Bolu ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Bolu ilinde Gayrimenkul faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Diğer hizmet faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Bilgi ve iletişim sektöründe yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan İmalat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 89,7 üstünde, yüzde 94,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Sektörler	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs	Teşvik
İmalat	92,3%	91,3%	46,1%	0,0%	1,0%	57,7%
Toptan ve perakende ticaret	91,7%	90,0%	33,3%	0,0%	0,0%	55,0%
Ulaştırma ve depolama	76,3%	92,1%	23,7%	2,6%	0,0%	36,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	83,3%	97,2%	30,6%	0,0%	0,0%	55,6%
İnşaat	88,0%	88,0%	20,0%	4,0%	0,0%	48,0%
Eğitim	83,3%	83,3%	25,0%	0,0%	0,0%	58,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	80,0%	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	83,3%	83,3%	16,7%	0,0%	0,0%	66,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	50,0%	100,0%	75,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	100,0%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	66,7%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	100,0%	100,0%	66,7%	0,0%	0,0%	100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**87,9%**	**91,1%**	**35,5%**	**0,6%**	**0,3%**	**53,7%**

Kaynak: İPA 2019

İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerin yüzde 91,1'i İŞKUR'dan Eleman Talebinde bulunmuştur. İşletmelerin 87,9'i Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden yararlanırken yüzde 35,5'u ise İşbaşı Eğitim Programı kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Çalışma kapsamında Bolu ilinde en fazla işletme sayısına sahip sektör olan İmalat sektöründe işverenlerin yüzde 91,3 İŞKUR'dan eleman talebinde bulunmuş, yüzde 92,3'ü Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetimizden yararlanmış ve yüzde 46,1'si ise İşbaşı Eğitim Programından son bir yıl içerisinde yararlanmıştır. Sektör bazında işverenlerin son bir yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden yararlandığı sorusunun cevabı Tablo 10'da bulunmaktadır.

Tablo 11: İŞKUR'un Desteklemesini İstediğiniz Alanlar

Desteklenecek Alanlar	Oran
İşe Uygun Eleman Temini	72,2%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği	43,6%
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği	43,6%
İşbaşı Eğitim Programı	39,5%
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması	2,3%
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi	1,7%
Genel Toplam	**100,0%**

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde İŞKUR'un işletmeleri en fazla hangi alanda desteklemesi gerektiği sorulduğunda; işverenlerin yüzde 72,2 İşe Uygun Eleman Temini cevabını vermiştir. Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği ikinci sırada yer alırken, sonrasında ise Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği seçeneği işaretlenmiştir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

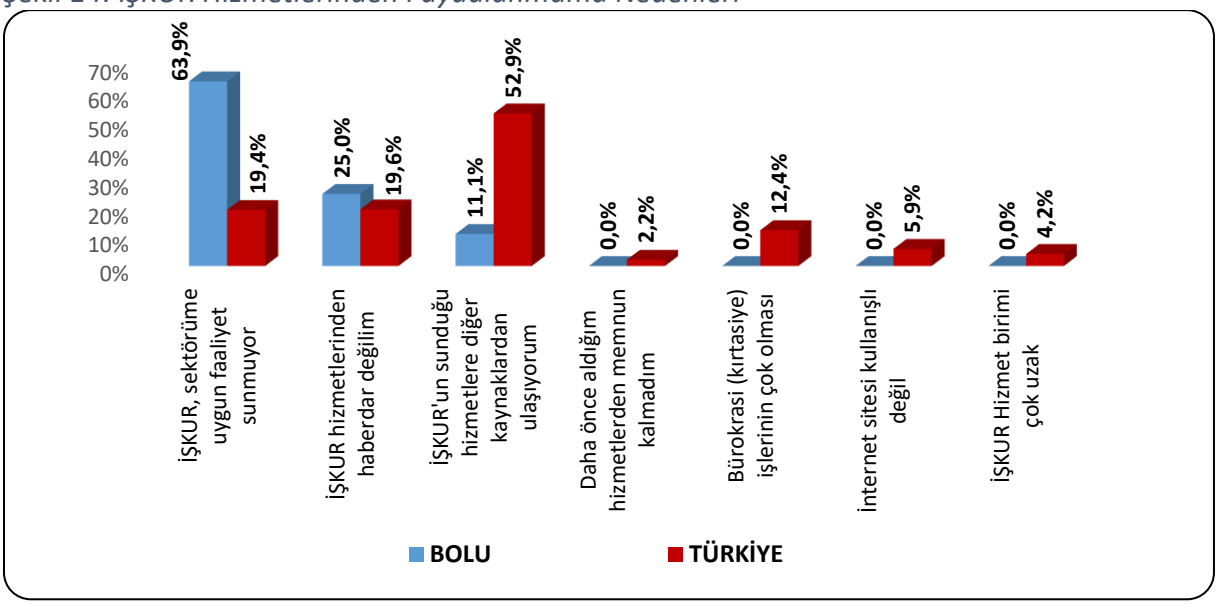

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 63,9 ile İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor, yüzde 25 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim ve yüzde 11,1 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde ilk sırada yüzde 52,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterirken ,Bolu ili için İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor gerekçesi yer almaktadır. Türkiye genelinde hizmetlerden haberdar olmama

nedeniyle İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıyorum diyen işverenlerin oranı Bolu ilinde daha yüksek seviyededir.

Mevcut İstihdam

Bolu ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işletmelerde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Bolu ilinde 20+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 29 bin 523 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 20 bin 384 erkek çalışan ve 9 bin 139 kadın çalışan mevcuttur.

Tablo 12: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	5.182	11.348	16.530
Toptan ve perakende ticaret	1.564	3.278	4.842
Ulaştırma ve depolama	469	1.825	2.294
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	617	1.035	1.652
İnşaat	71	921	992
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	495	495
Gayrimenkul faaliyetleri	220	271	491
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	292	163	455
Eğitim	325	100	425
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	94	310	405
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	11	308	320
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	179	56	236
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	70	108	177
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	27	115	141
Diğer hizmet faaliyetleri	13	44	57
Bilgi ve iletişim	5	6	11
Genel Toplam	**9.139**	**20.384**	**29.523**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre dağılımda ise; Bolu ilinde çalışanların önemli bir kısmı İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. Toplam çalışanların yüzde 72,3'ü bu iki sektörde yer almaktadır.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör İmalat sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların yüzde 56,7'si İmalat sektöründe çalışmaktadır. Bolu ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise Eğitim sektörüdür. Eğitim sektöründe çalışanher 10 kişiden 8'inin kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3.815	5.629	9.443
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.407	5.879	7.286
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.242	2.377	3.619
Hizmet Ve Satış Elemanları	1.062	2.027	3.088
Profesyonel Meslek Mensupları	707	850	1.556
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	506	1.041	1.547
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	229	1.085	1.314
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	91	1.089	1.180
Yöneticiler	81	408	489
Genel Toplam	**9.139**	**20.384**	**29.523**

Kaynak: İPA 2019

Meslek grubu bazında çalışan sayıları incelendiğinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar. Toplam çalışanlar içerisinde Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar oranı yüzde 32 seviyesindedir. Bolu ilindeki kadın çalışanların yüzde 41,7'si; erkek çalışanları ise yüzde 27,6 sı bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar yer almakta ve toplam çalışanların yüzde 24,7 bu meslek grubunda istihda edilmektedir. Üçüncü sırada ise yüzde 12,3 oran ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almaktadır.

Bolu ilinde Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar en fazla kadın çalışan sayısına sahip meslek grubudur. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu meslek grubu ise Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar.

Tablo 14: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi	Kesimhane İşçisi
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Beden İşçisi (Genel)	Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Tasıma	Kasiyer	Tır-Çekici Şoförü
Tır-Çekici Şoförü	Temizlik Görevlisi	Paketleme İşçisi
Paketleme İşçisi	Kablo Gruplama İşçisi	Kümes Hayvanları Yetiştirme İşçisi (Genel)
Kasiyer	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Diğer Ağaç İşlem İşçileri
Temizlik Görevlisi	Büro Memuru (Genel)	Deri İşçisi
Makineci (Dikiş)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Kümes Bakım İşçisi

Kaynak: İPA 2019

Tablo 14'te ise Bolu ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışanı olan meslekler görülmektedir. Toplam çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler sırasıyla Kesimhane İşçisi, Metal Mamuller Montaj İşçisi ve Konfeksiyon İşçisi meslekleridir. Kadın çalışan sayısının en fazla olduğu ilk üç meslek Kesimhane İşçisi, Konfeksiyon İşçisi ve Beden İşçisi (Genel); Erkek çalışan sayısının ne fazla olduğu ilk üç meslek ise Kesimhane İşçisi, Metal Mamuller Montaj İşçisi ve Şöför-Yük Taşıma meslekleridir.

Şekil 15: İşletmelerde İnsan Kaynakları Sorumlu İstihdamı

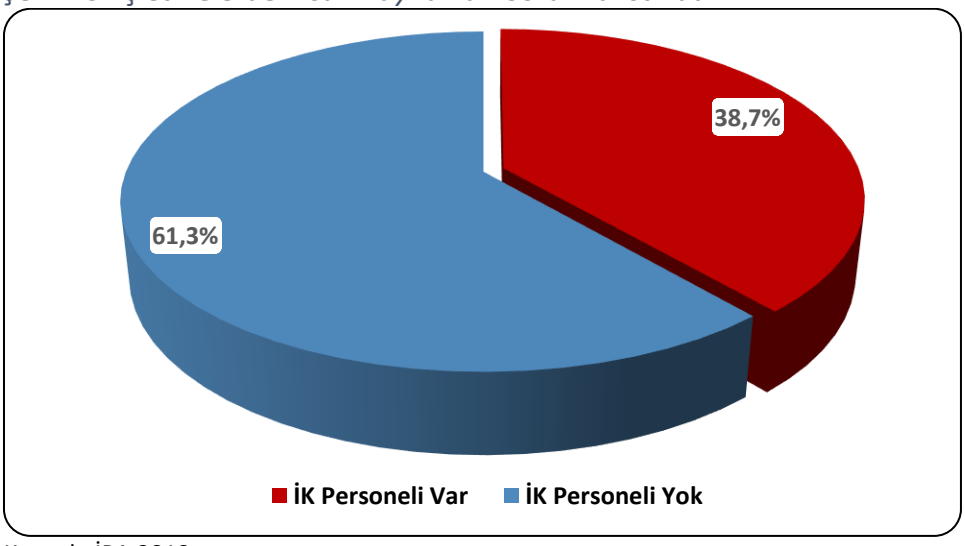

Kaynak: İPA 2019

Şekil 15'te görüldüğü üzere Bolu ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin yüzde 61,3'inde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel bulunmaktadır. İmalat sektöründe bu oran yüzde 57,3, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarım sektöründe yüzde 38,7 ve Ulaştırma ve depolama sektöründe ise yüzde 25,6 seviyesindedir.

Şekil 16: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

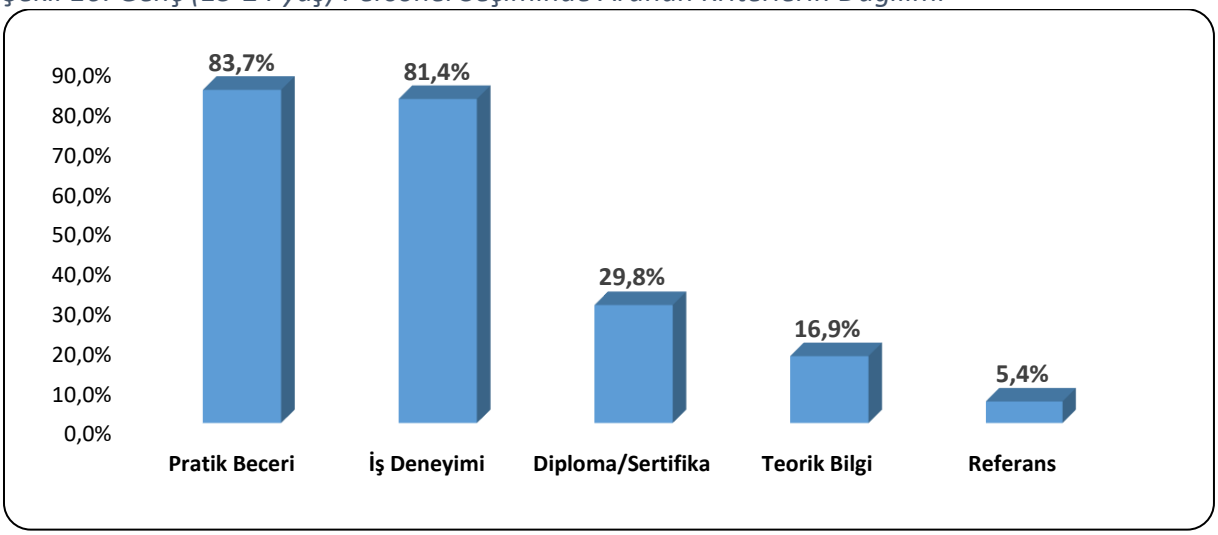

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde 20+ çalışanı olan işletmeler genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 83,7 'Pratik Beceri, yüzde 81,4'si İş deneyimi ve yüzde 29,8'si ise Diploma/Sertifika aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Bolu ilinde de olduğu gibi yüzde 72,6 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 64,7 ile İş Deneyimi ve yüzde 35,7 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yılki sonuçlarda göstermektedir ki Pratik Beceri kriteri hem Bolu ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterdir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşletmeOranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşletme Oranı
İmalat	299	1,8%	40,9%
Toptan ve perakende ticaret	78	1,6%	45,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	65	3,8%	48,7%
Ulaştırma ve depolama	46	2,0%	14,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	11	4,6%	66,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10	2,2%	75,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	7	1,4%	66,7%
İnşaat	5	0,5%	13,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	2,1%	50,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3	0,8%	21,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	0,6%	25,0%
Eğitim	2	0,5%	7,7%
Genel Toplam	**533**	**1,8%**	**33,2%**

Kaynak: İPA 2019

Bolu ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 119 işletmede 533 açık iş tespit edilmiştir. Bolu ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İmalat sektörüdür. İmalat sektörü Bolu ilinde çalışma kapsamında yer alan işletme sayısı en fazla olan sektördür. Toplam 533 kişilik açık işin yüzde 40,9 tekabül eden 299 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Ulaştırma ve depolama sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'den de görüleceği üzere Bolu ilinde açık iş oranı yüzde 1,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,5 olarak tespit edilmiştir. Bolu ilindeki açık iş oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bolu ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 1,8 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Bolu ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 33,2'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 17: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

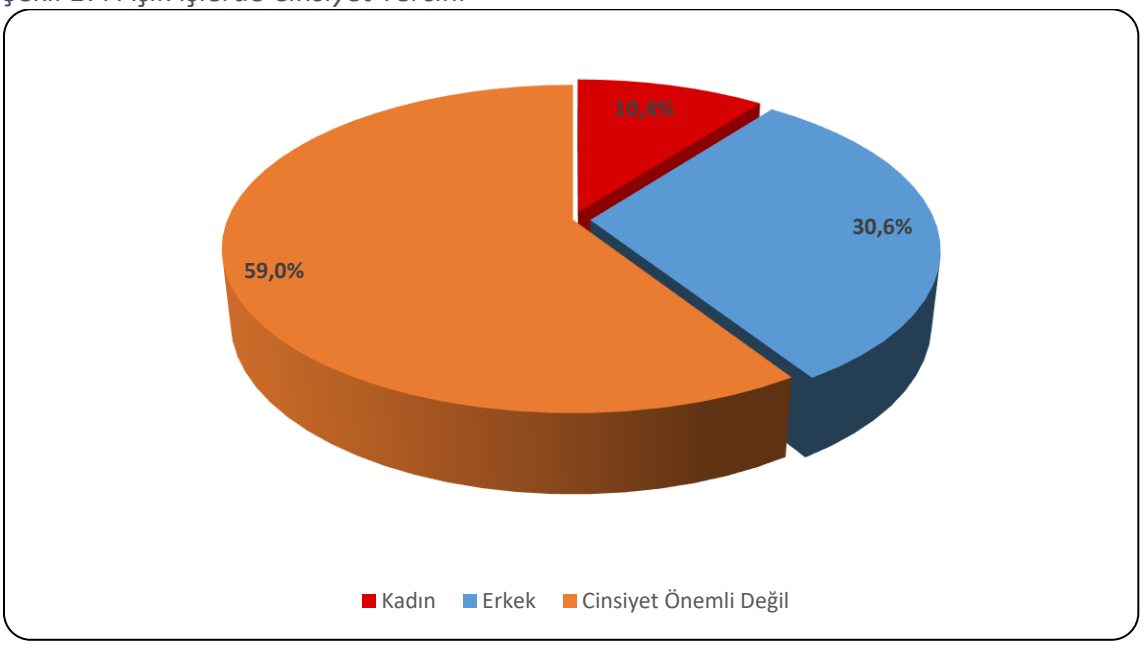

Kaynak: İPA 2019

Şekil 17'de Bolu ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Bolu ilinde işverenler açık işlerin yüzde 59 unda cinsiyetin önemli olmadığını belirtirken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken, Bolu ilinde yüzde 10,4 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 32,1'i açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Bolu ilinde ise işverenlerin yüzde 30,6 mevcut açık işlerinde erkek tercih etmektedir.

Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların payı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 18: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

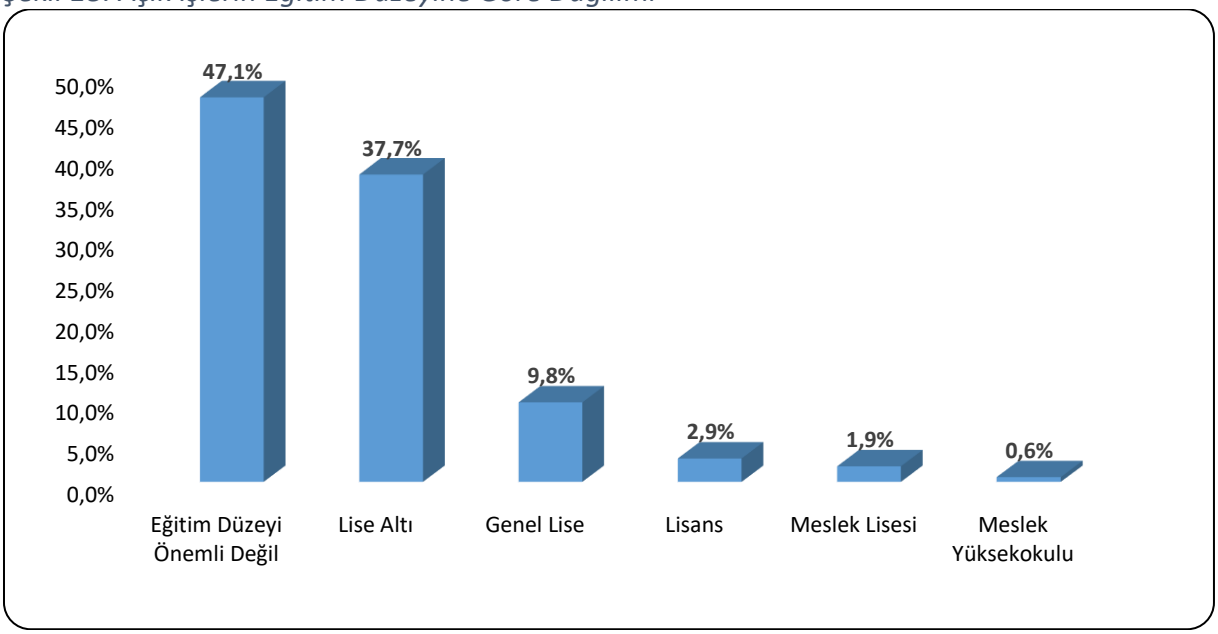

Kaynak: İPA 2019

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Bolu ilindeki açık işlerin yüzde 47,1'sinde işverenler eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirtmişlerdir. Açık işlerin yüzde 37,7'sinde ise Lise Altı mezunu talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

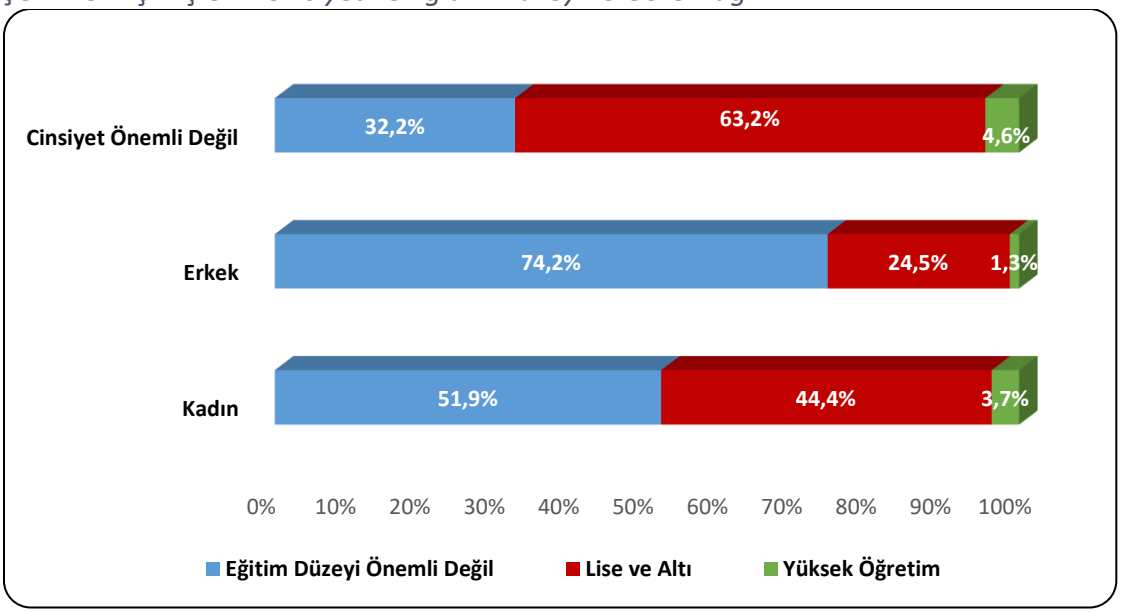

Kaynak: İPA 2019

Şekil 19'da açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 63,2 oranında lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde yüzde 4,6 oranında yüksek öğretim seviyesi talep edilirken ve yüzde 32,2 oranında ise herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Erkeklerin

tercih edildiği açık işlerde yüzde 74,2 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 51,9 oranında eğitim düzeyinin önemli olmadığı belirtilmiştir. Kadınların tercih edildiği açık işler için 44,4 oranında asgari lise altı eğitim talep edilmetedir.

Şekil 20: Açık İşlerde Engelli Çalıştırma Durumu

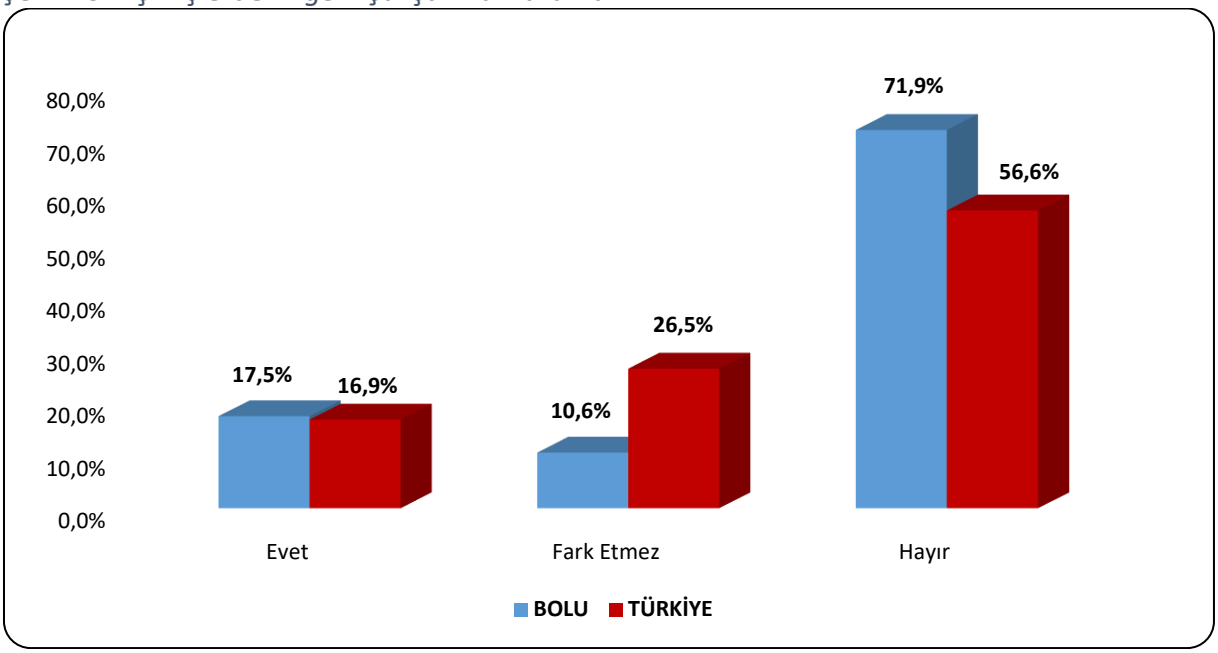

Kaynak: İPA 2019

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Bolu ilinde mevcut açık işlerin 17,5 işverenler özellikle engelli tercih edeceklerini beliritmiştir. İstihdam edeceğim kişi için engel durumu olup olmaması farketmez şeklinde yanıt verilen açık iş oranı yüzde 10,6 seviyesindedir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede araştırma dönemindeki mevcut açık işlerin yüzde 28,1'inde engelli bireyler istihdam edilebilir.

Türkiye genelinde ise yüzde 16,9 oranında evet, yüzde 26,5 oranında farketmez denmiştir. Araştırma dönemindeki açık işlerin yüzde 43,4'ü için işverenler engelli tercih edebileceğini söylemiştir. Bolu ilinde Türkiye geneline göre açık işler için engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

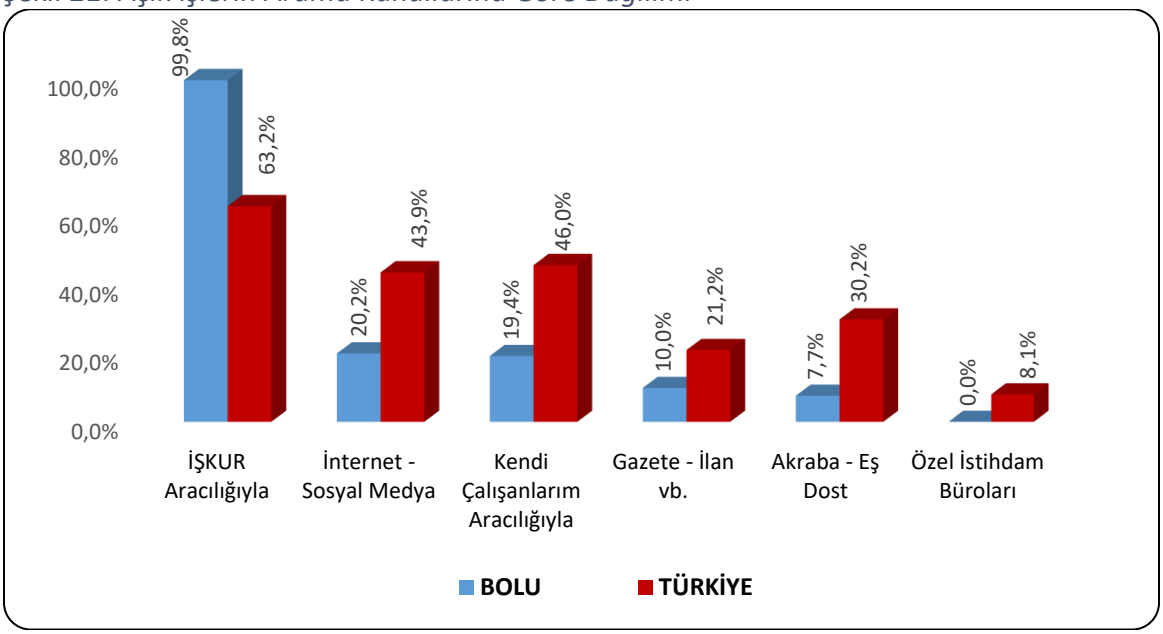

Kaynak: İPA 2019

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Bolu ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Bolu ilinde 20+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin yüzde 99,8 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 63,2 olarak gerçekleşmiştir. Bolu ilinde ikinci sırada yüzde 20,2 ile İnternet - Sosyal Medya arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 19,4 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır.

Tablo 16: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	3	1	1	1
Takım Çalışması	4	3	2	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	4	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	1	2	5	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	5	4	5
Analitik Düşünebilme	-	7	6	6
Bilgisayar Kullanımı	6	6	7	7
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	6	-	8	8
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	-	-	8	9
Yabancı Dil	-	-	-	-

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınların tercih edildiği açık işler için üçüncü sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi aranmasına rağmen, cinsiyetin önemli olmadığı veya erkeklerin tercih edildiği açık işlerde işverenler tarafından en çok aranan beceridir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde ise ilk sırada İletişim ve İfade Yeteneği becerisi aranmaktadır. Bolu ilinde, Yabancı dil becerisi ile yenilikçi düşünce yeteneği becerileri araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından aranmamaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	171	1,8%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	154	2,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	95	3,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	79	2,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	13	0,8%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	9	0,6%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	8	0,6%
Yöneticiler	2	0,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1	0,1%
Genel Toplam	**533**	**1,8%**

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkârlar ve İlgili İslerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 32,1'i dir. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcıları meslek grubu bulunmaktadır.

Bolu ili için tespit edilen yüzde 1,8'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 1,8 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. Daha sonra ise Açık iş oranı bakımından sırasıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Hızmet Ve Satıs Elemanları meslek grupları gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	9,6%	24,0%	47,9%	100,0%	33,5%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,7%	0,0%	0,0%	100,0%	2,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	22,6%	1,1%	2,2%	100,0%	29,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	14,3%	29,9%	100,0%	18,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	22,2%	0,0%	0,0%	88,9%	11,1%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**7,7%**	**10,0%**	**20,2%**	**99,8%**	**19,4%**

Kaynak: İPA 2019

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR' Bolu için başta Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmak üzere tüm meslek gruplarında yüksek oranda açık iş arama kanalı olmuştur Tüm meslek gruplarına ait açık işler için İŞKUR arama kanalı olarak işverenler için ilk sırada tercih edilmiştir.

Tablo 19: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Proses İşçisi	-	1	-	-	-	2	3	4
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	4	-	5	3	2
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	-	1	-	4	-	-	2	3
Metal Levha İşleme Tezgâh İşçisi	-	3	-	1	-	-	2	-
Makineci (Dikiş)	-	2	4	4	-	3	3	1
Kesimhane İşçisi	-	1	-	-	-	-	2	-
Garson (Servis Elemanı)	6	3	-	2	-	4	5	1
Konfeksiyon İşçisi	-	1	-	4	-	5	3	2
Kasiyer	6	3	-	2	7	4	5	1
Paketleme İşçisi	-	1	-	5	-	2	3	4

Kaynak: İPA 2019

Tablo 19'da Bolu ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Proses İşçisi, Beden İşçisi (Genel) ve Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Konfeksiyon İşçisi, Kesimhane İşçisi ve Paketleme İşçisi mesleklerinde aranan becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ön plana çıkmaktadır.

Metal Levha İsleme Tezgâh İşçisi mesleklerinde İletişim ve İfade Yeteneği ilk sırada aranmaktadır. Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı), Kasiyer mesleği için ilk sırada aranan beceri Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Tablo 20: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Konfeksiyon İşçisi	Metal Levha İşleme Tezgâh İşçisi	Proses İşçisi	Proses İşçisi
Çikolata İmal İşçisi	Proses İşçisi	Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	Beden İşçisi (Genel)
Makineci (Dikiş)	Paketleme İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Piliç Kesim ve İşleme Elemanı
Kasiyer	Garson (Servis Elemanı)	Kesimhane İşçisi	Makineci (Dikiş)
Brode Makinesi Operatörü/Brodecı	Servis Komisi	Makineci (Dikiş)	Metal Levha İşleme Tezgâh İşçisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Beden İşçisi (Genel)	Garson (Servis Elemanı)	Kesimhane İşçisi
Çaycı	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Kasiyer	Garson (Servis Elemanı)
Ön Muhasebeci	Şoför-Yük Tasıma	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Reyon Görevlisi	Satış Danışmanı / Uzmanı	Kasiyer
Büro Memuru (Genel)	Manav	Reyon Görevlisi	Paketleme İşçisi

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Proses İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Piliç Kesim ve İşleme Elemanı, Makineci (Dikiş) meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan üç meslek ise Konfeksiyon İşçisi, Çikolata İmal İşçisi ve Makineci (Dikiş) meslekleridir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu üç meslek Metal Levha İşleme Tezgah İşçisi, Proses İşçisi ve Paketleme İşçisi ; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Proses İşçisi, Piliç Kesim ve İşleme Elemanı ,Beden İşçisi (Genel) meslekleridir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Bolu ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 22 bin 626 işletmede (20+ istihdamlı) eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Bolu ilinde ise 20+ istihdamlı 125 işletme temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Bolu ilindeki işletmelerin yüzde 35'i son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken ülke genelinde bu oran yüzde 23,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bolu ilinde eleman temininde güçlük çeken işletmeleri sektörel olarak incelediğimizde; Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işletmelerin son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde güçlük çeken işletme sayısının en fazla olduğu sektörler İmalat sektörüdür.

Bu sonuç imalat sektörünün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha fazla zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	266
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	72
Ulaştırma ve depolama	70
Toptan ve perakende ticaret	55
İnşaat	14
Eğitim	12
Gayrimenkul faaliyetleri	6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3
Bilgi ve iletişim	3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1
Genel Toplam	**508**

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde 508 kişilik işgücü temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Bolu ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 52,4'ü bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Ulaştırma ve depolama sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 22: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

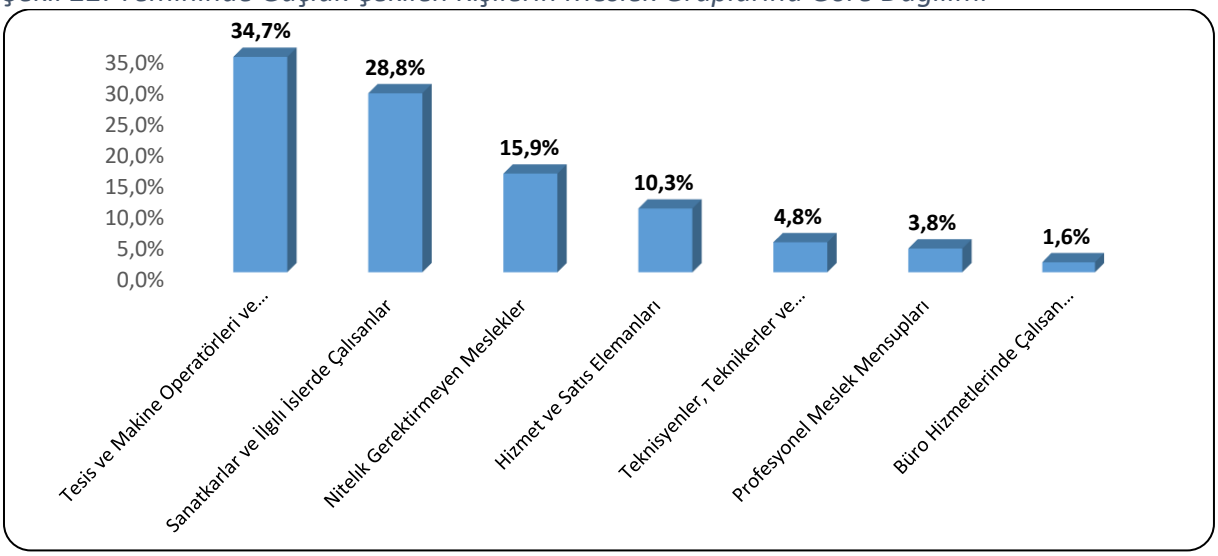

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 176 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 34,7'si bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de Bolu ilinde olduğu gibi Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 30,7 seviyesindedir.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Eleman Sayısı
Paketleme İşçisi	54
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	51
Kesimhane İşçisi	41
Garson (Servis Elemanı)	23
Telesiyej Operatörü	20
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	20
Makineci (Dikiş)	18
Tır-Çekici Şoförü	15
Konfeksiyon İşçisi	15
Brode Makinesi Operatörü/Brodecı	14
Diğer	235
Toplam	**508**

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 54 kişi ile Paketleme İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 51 kişi ile Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı ve 41 kişi ile Kesimhane İşçisi meslekleri gelmektedir.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Piliç Kesim Ve İsleme Elemanı, Garson (Servis Elemanı) , Tır-Çekici Şoförü mesleklerin yine ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Bolu ilinde söz konusu meslekler, önceki yıllarda olduğu gibi temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Piliç Kesim ve İşleme Elemanı ve Makineci (Dikiş) ,gibi mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına önemli bir bilgidir.

Şekil 23: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

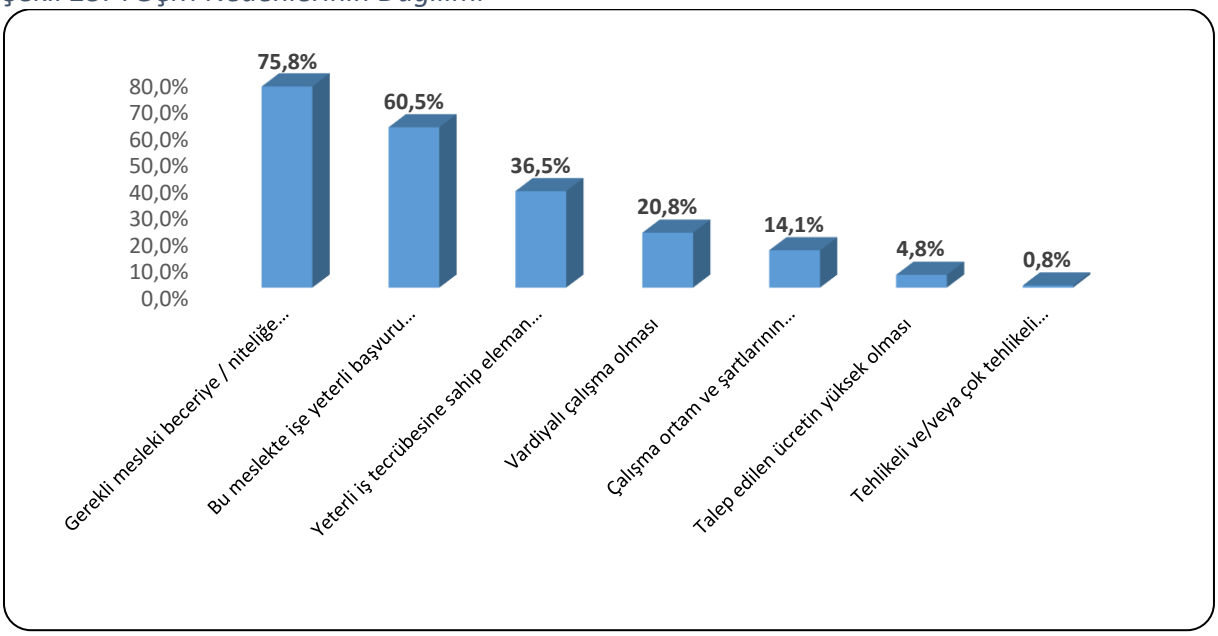

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında da ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Mesleklere göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. TGÇM nedenlerinin dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

Tablo 23: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması	Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması
Paketleme İşçisi	100,0%	100,0%	5,7%	0,0%	0,0%	94,3%
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kesimhane İşçisi	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	59,1%	72,7%	40,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Telesiyej Operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Piliç Kesim ve İşleme Elemanı	50,0%	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Makineci (Dikiş)	83,3%	44,4%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Tır-Çekici Şoförü	46,7%	86,7%	46,7%	0,0%	13,3%	0,0%
Konfeksiyon İşçisi	66,7%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Brode Makinesi Operatörü/Brodeci	0,0%	100,0%	100,0%	42,9%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir. Paketleme İşçisi ,Plastık Enjeksıyon Üretım Elemanı ve Kesimhane İşçisi gibi mesleklerde ise TGÇM nedeni olarak ilk sırada Yeterli Başvuru yapılmaması belirtilmiştir. Tehlikeli veya Çok Tehlikeli Meslek Olması seçenekleri ilk on meslek arasında temininde güçlük çekilme nedeni olmamıştır. Vardiyalı çalışma olması ise yalnızca Plastık Enjeksıyon Üretım Elemanı ve Paketleme İşçisi meslekleri için TGÇM nedeni olmuştur.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Bolu ilinde 2019 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2020 tarihi itibariyle işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bolu ilinde işletmelerin yüzde 27,2 istihdamın artacağını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Bolu ilinde ise yüzde 0,9 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
İmalat	40,0%	0,0%	58,2%	1,8%
Toptan ve perakende ticaret	29,0%	0,0%	66,1%	4,8%
Ulaştırma ve depolama	25,6%	4,7%	60,5%	9,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	25,6%	0,0%	69,2%	5,1%
İnşaat	10,5%	2,6%	78,9%	7,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14,3%	0,0%	85,7%	0,0%
Eğitim	23,1%	0,0%	69,2%	7,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	85,7%	14,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	25,0%	0,0%	75,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	**27,2%**	**0,9%**	**66,5%**	**5,4%**

Kaynak: İPA 2019

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı sırasıyla Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde, İmalat ve Toptan ve perakende ticaret en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en yüksek sektörler ise Ulaştırma ve depolama ve İnşaat sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, sektörlerinde yer alan işletmelerin tamamı gelecek dönemde istihdamlarının

değişmemesini beklemektedirler. Bilgi ve iletişim sektöründeki işletmelerin tamamı ise istihdam değişimine ilikin fikir beyan etmemiştir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	45	19,1%
İmalat	1.019	6,2%
İnşaat	48	4,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	71	4,3%
Ulaştırma ve depolama	73	3,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	12	3,0%
Toptan ve perakende ticaret	129	2,7%
Eğitim	7	1,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	0,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%
Genel Toplam	**1.407**	**4,8%**

Kaynak: İPA 2019

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işletmelerde 2020 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,6 artacağı beklenmekte olup Bolu ilinde ise bu oran yüzde 4,8 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 1.019 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 19,1 ile Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe beklenmektedir. Bolu ilinde istihdam azalışı beklenen sektörler ise bulunmamaktadır.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	623	8,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	297	8,2%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	347	3,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	86	2,8%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	40	2,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	5	0,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4	0,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	4	0,3%
Genel Toplam	**1.407**	**4,8%**

Kaynak: İPA 2019

En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 623 kişilik artış ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 4 kişilik artış ile Profesyonel Meslek Mensupları ve Teknısyenler, Teknıkerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları .

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Paketleme İşçisi	Alçı Şekillendirici ve Kalıpçı
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	
Proses İşçisi	
Makineci (Dikiş)	
Diğer İmalat ve İlgili isçiler (Makine İle)	
Deri İşçisi	
Cam Mamul İşlemecisi (Finisaj)	
Metal Levha İşleme Tezgâh İşçisi	
Kesimhane İşçisi	
Beden İşçisi (Genel)	

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Paketleme İşçisi ,Plastık Enjeksıyon Üretım Elemanı ve Proses İşçisi olup Alçı Şekillendirici ve Kalıpçı mesleğinde ise en fazla net istihdam azalışı beklenen meslek olarak görülmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda 2018 yılı için Piliç Kesim Ve İşleme Elemanı mesleği istihdam artışı beklenirken bu yıl için yine aynı sektörde olan Paketleme İşçisi mesleğinde artış beklenmektedir. Bolu ili için İmalat sektörü ile ilgili mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen meslek bulunmazken bu yıl Bolu ili için Alçı Sekıllendırıcı ve Kalıpçı mesleği bulunmaktadır.

Şekil 24: Teşviklerin İstihdama Katkısı

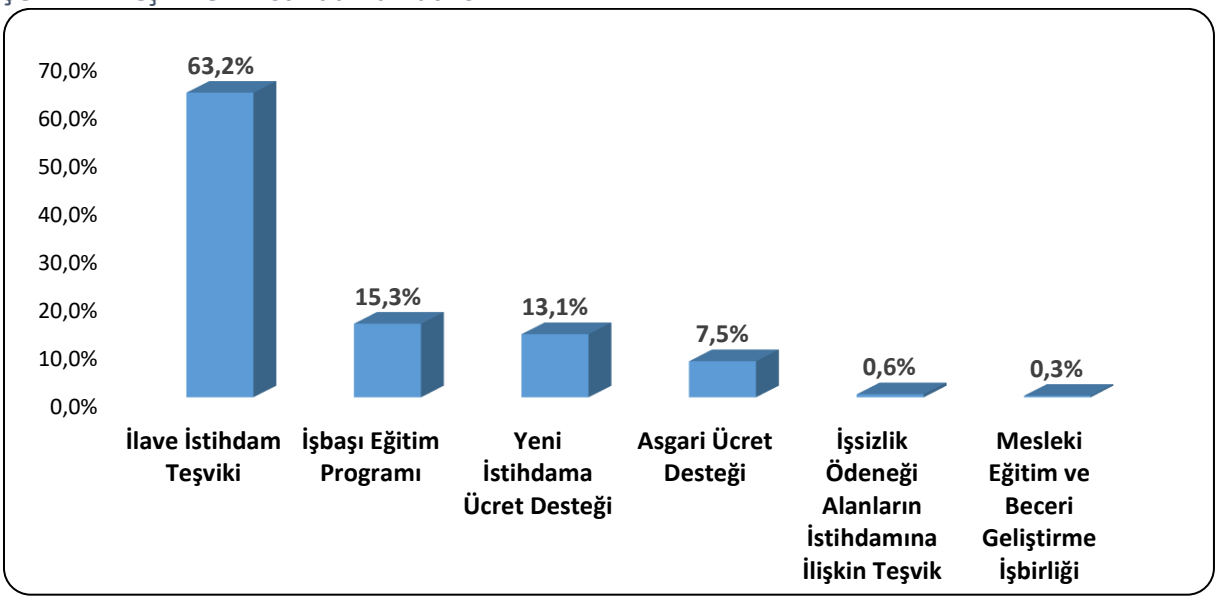

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde 20+ çalışanı olan işletmelere teşviklerin istihdama olan katkısı sorulmuştur. İşverenler, istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise İşbaşı Eğitim Programı yer almaktadır. İşverenler, İstihdama en düşük katkıyı sunan teşvikin ise Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği olarak değerlendirmiştir.

Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam desteği olduğunu beyan etmişlerdir. İkinci sırada ise Yeni İstihdama Ücret Desteği gelmektedir.

Şekil 25: Teknolojik Gelişmelerin İstihdama Etkisi

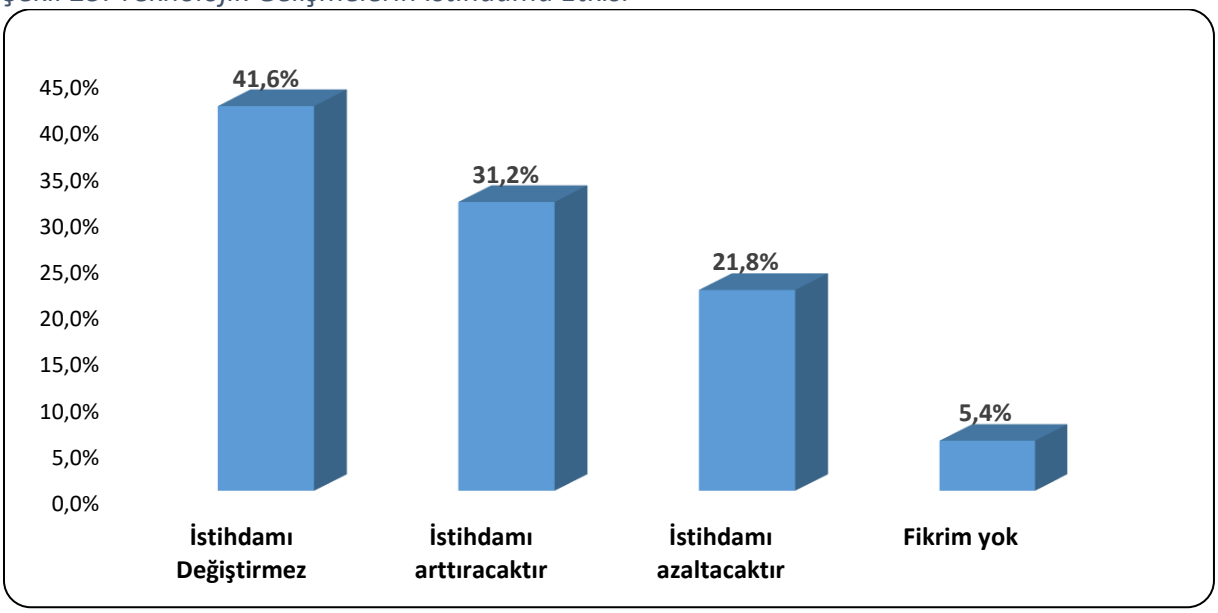

Kaynak: İPA 2019

Bolu ilinde 20+ çalışanı olan işletmelerin teknolojik gelişmelerin istihdama etkisi konusunda görüşleri sorulmuştur. İşverenlerin yüzde 41,6'sı istihdamı değişmeyeceğinii beyan ederken, yüzde 31,2 ise istihdamı artacağınını düşünmektedir. İşverenlerin yüzde 21,8 teknolojik gelişmelerin istihdamı azalacağı görüşündeyken, yüzde 5,4'ü ise fikir beyan etmemiştir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama etkisine ilişkin beklentiler sektörler arası farklılık göstermektedir. Bolu ilinde; Bilgi ve İletişim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faliyetleri , Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde ise işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Türkiye genelinde ise işletmelerin yüzde 31,8'i teknolojik gelişmelerin istihdamı değiştirmeyeceğini, yüzde 22,7'si istihdamı arttıracağını ve yüzde 21'i ise istihdamı azaltacağını düşünmektedir.

SONUÇ

Bolu İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2019 yılında Bolu ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İl genelinde 2013 yılı TÜİK verilerine göre işsizlik oranının yüzde 9,6 olduğunu görmekteyiz. TÜİK 2013 yılından günümüze il bazında değil ulusal ve bölgesel işsizlik oranı verisi yayınlamaktadır. 2018 TÜİK verilerine göre TR42 (Kocaeli-Sakarya-Düzce-Bolu-Yalova) bölgesinde işsizlik oranı yüzde 10,2'tir.

Bolu ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip olduğu görülmektedir. Bolu'da mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Bolu ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 40 erkeklerden, oluşurken yüzde 60 kadınlardan oluşmaktadır. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör İmalat sektörüdür. Sektörler kendi içinde değerlendirildiğinde ise kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör Eğitim sektörüdür. Kadın çalışan oranı diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olan sektörler Eğitim, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri gibi genellikle belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işletmelerdir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Bolu ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların istihdam edilme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadınların işgücüne katılımı artmalı ve kadın istihdamı teşvik edilmelidir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim

seviyesine sahip kadınların istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bolu ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik mesleklerinde kayıtlı olduğu görülmektedir.

2018 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 35 Mesleki eğitim kursları düzenlenmiş olup bu kurslardan 672 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2011 yılına göre bir azalış söz konusudur. Buna rağmen kursiyer sayısındada bu durum görülmemektedir. Bunun nedeni yıllar içerisinde işbaşı eğitim programının daha fazla tercih edilmesidir. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı , bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin arttığı söylenebilir. Son 3 yıllık performansa bakıldığında ilimizde hem İmalat hem de Bilişim alanında Mesleki ve Teknik Eğitimi azalış İşbaşı Eğitim Programının ise artış gözlemlenmiştir. Bunun en büyük sebebi İşbaşı Eğitim Programının işle aktif yürütülebilen bir program olması ve firmaların çalışma şekline daha uygun yürütülebilmesidir. Ayrıca İşbaşı Eğitim Programının ücreti Mesleki ve Teknik Eğitim programından fazla olması tercih edilme nedenlerinden biridir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları, mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte İŞKUR'un aracı rol alması amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle istatistikler incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Bolu ilinde 20+ istihdamlı işletmelerde çalışan sayılarına göre istihdamda öncü sektörler İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret Ulaştırma ve depolama ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleridir. İmalat sektörü aynı zamanda en çok vardiyalı çalışmanın yapıldığı sektör olarak ön plana çıkmaktadır. Sebebi ise Arçelik, Arçelik'in yan sanayileri ve tavuk sektörü gibi 24 saat çalışma gerektiren sektörlerin Bolu sanayisinin büyük bir kısmını oluşturmasıdır.

Bolu ili İşgücü Piyasası Araştırması döneminde 119 işletmede 533 açık iş tespit edilmiştir. Bolu ilinde İmalat açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir.533 kişilik açık işin yüzde 56'sına tekabül eden 299 kişilik kısmı, bu sektördeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleridir.

Bolu ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işletmelerin yüzde 33,2 de açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının üstünde olup Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılına kıyasladığımızda açık iş karşılanma oranlarımızda %5,6 bir artışı olmuştur, bu durumu işe yerleştirme (eşleştirme faaliyetlerinizin) açısından değerlendirdiğimizde, kurumun amacı olan uygun işe uygun eleman politikasının uygulanmaya başlandığını göstermektedir. Bunun en iyi göstergesi 2018 yılsonu itibariyle genel işe yerleştirme rakamlarımızın % 88,1 oranındaki artıştır. Özellikle gençlerde daha belirgin olarak görülen artış, son 3 yılda % 105,9 artarak genel işe yerleştirme performansımızın %9,5 üzerinde gerçekleşmiştir. Başta lise olmak üzere, ön lisans ve lisans eğitimi gören gençlere İşkurun faaliyetlerinin ve iş gücü piyasasının anlatılması, İş arama becerileri, CV hazırlamaya yönelik sunumlar bu artışın en büyük nedeni olmuştur.

Gençlerin istihdamı açısında bakıldığında part çalışma önem kazanmaktadır. Part time çalışma biçimi ilimizde işverenler tarafından tercih edilmemekte olup, bunun yerine günlük ücret vererek bu açığını kapatmaya çalışmaktadırlar. Abant İzzet Baysal Üniversitesine sahip Bolu ilimiz için part time çalışma yapılması öğrencilerin ek gelir elde etmesi ve iş piyasası hakkında bilgi sahibi olmasında büyük bir avantaj sağlayacaktır. İşverenlere İPA kapsamında yapılan ziyaretler sırasında bilgi verilerek gençlerin istihdamı desteklenmeye çalışılmıştır.

Bolu ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla sayıda açık işin İmalat meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 40,9'dur.

Açık işi olan işletmelerin yüzde 47,1 de ; aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "eğitim düzeyi önemli değil" cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve İletişim ve ifade yeteneği, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe istemesi etkendir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ,Yeterli Mesleki Teknik Bilgi ve Tecrübe ile İletişim ve İfade Yeteneği nedenlerinden kaynaklandığını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen "işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 19,3'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bolu ilinde işletmelerin yüzde 27,2'si istihdamın artacağını öngörmüştür. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 3,9 ve Bolu ilinde ise yüzde 0,9 olarak gerçekleşmiştir.

Bolu ilindeki işverenlerin yüzde 63,2'si istihdama en çok katkı sunan teşvikin İlave İstihdam Teşviki olduğunu beyan etmişlerdir. Türkiye genelinde de işverenlerin yüzde 34,4'ü istihdama en çok katkı sunan teşvik olarak İlave İstihdam desteğini belirtmişlerdir.

Teknolojik gelişmelerin istihdama olası etkilerine işverenlere sorduğumuzda, sektörler arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Bolu ilinde; Bilgi ve İletişim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence dinlence ve spor ,Su temini kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde işverenlerin yarıdan fazlası teknolojik gelişmelerin istihdamı arttıracağını savunmaktadır.

Gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

BOLU Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olarak; 2014-2018 beş yıllık dönemde; aktif programlardan yararlanan sayısı %86,1, bireysel görüşme hizmetlerinde faydalanan sayısı %220,6, işe yerleştirme hizmetlerinden yararlanan kişi sayısı %60,6 oranlarında artırmıştır. Bunun en önemli sebebi 2012 yılından itibaren faaliyet gösteren iş ve meslek danışmanları tarafından yürütülen İstihdam seferberliği kapsamında yapılan işyeri ziyaretleri ve sosyal medya aracılığıyla vatandaşa ulaşılması bu sayıların artışındaki en büyük etkendir.

EK-1: İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması(İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik maksadı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 4.409 TL (dörtbindörtyüzdokuz Türk Lirası) İdari Para Cezası uygulanır.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. **İkinci maddeye aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

İşyerinin Yasal Unvanı :.....

E-Posta Adresi :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe : .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. İşyerinizde İnsan Kaynaklarından sorumlu personel var mı?		

2) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 3'e geçiniz, Hayır ise, soru 4'e geçiniz.)

Evet ( ) Hayır ( )

3) Yatırımla İlgili Bilgiler

3.1 Yatırımın Türü:
İlave yatırım ( )
Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs… alımı veya kiralanması
Teknolojik Yatırım ( )
Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
Stratejik Yatırım ( )
İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
Diğer ( )

3.2.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) …….
(artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

3.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) ……
(azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

4) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız.

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

5) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet ( ) 5.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? Kadın. 2. Erkek. Cinsiyet önemli değil.	Açık Pozisyonunuzda Engelli Çalıştırmak İster misiniz? 1. Evet. 2. Hayır. 3. Fark etmez.	Talep Edilen Bilgi ve Beceriler * Bilgisayar kullanımı Analitik Düşünebilme İletişim ve ifade yeteneği İkna kabiliyeti ve pazarlama gücü Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 6. Takım çalışması. 7. Yabancı Dil Yeterli mesleki / teknik bilgi ve tecrübe Yenilikçi düşünce yeteneği.). Fiziki ve			İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz? ** 1. Akraba - Eş Dost 2. Gazete - İlan, vb. 3. İnternet - Sosyal Medya 4. İŞKUR. 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla. 6. Özel İstihdam Büroları.		
					1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2020 TARİHİ İTİBARİYLE) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	7.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	7. soruya geçiniz.

6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	7.1'e geçiniz.
	Hayır →	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok →	8. soruya geçiniz.

7.1) 1 yıl sonra **(**30 Nisan 2020 tarihi itibariyle) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet ( ) 8.1. soruya geçiniz. Hayır ( ) 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısını belirtiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması. 2. Gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamaması. 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması. 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi. 5. Talep edilen ücretin yüksek olması. 6. Vardiyalı çalışma olması. 7. Tehlikeli ve/veya çok tehlikeli meslek olması.						
		1	2	3	4	5	6	7

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektörünüzdeki istihdama yansıması nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. ( ) İstihdamı azaltacaktır. ( ) İstihdamı Değiştirmez. ( ) Fikrim yok. ( )

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

……...
……...

11) Genç (15-29 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik Beceri. ( )
Teorik Bilgi. ( )
Diploma/sertifika. ( )
İş Deneyimi. ( )
Referans. ( )

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet ( ) 13. Soruya geçiniz. Hayır ( ) 14. Soruya geçiniz.

13) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programları. ( )
Çalışanların Mesleki Eğitimi. ( )
Mesleki Eğitim Kursu. ( )
Kısa Çalışma Ödeneği. ( )
Danışmanlık ve Yönlendirme. ( )
Teşvikler. ( )
(15. Soruya Geçiniz)

14) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ( )
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ( )
İnternet sitesi kullanışlı değil. ( )
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ( )
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ( )
Daha önce aldığım hizmetlerden memnun kalmadım. ( )
İŞKUR Hizmet birimi çok uzak. ( )

15) İŞKUR'un sizi en çok hangi alanlarda desteklemesini istersiniz? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

İşe Uygun Eleman Temini. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
Çalışanların niteliklerinin artırılması için mesleki eğitim desteği sunulması. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği. ( )
Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği. ( )
İşyerime özel sektörel danışmanlık vermesi. ( )

16) Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri kapsamında sunulan Hizmetlerden haberdar mısınız?

Evet ☐ (17. Soruya Geçiniz) ☐ Hayır (18. Soruya Geçiniz)

17) Sizce sunulan teşviklerden hangisinin İstihdama katkısı en yüksek düzeyde olmuştur?

Yeni İstihdama Ücret Desteği. ( )
İşbaşı Eğitim Programı. ( )
İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamına İlişkin Teşvik. ( )
İlave İstihdam Teşviki. ( )
Asgari Ücret Desteği. ( )
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği. ( )

18) İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Evet ☐ ☐ Hayır

19) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz?

Evet ☐ (Form tamamlanmıştır.) ☐ Hayır (20. Soruya Geçiniz)

20) E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapmamanızın nedeni nedir? (En fazla 3 tane belirtiniz.)

E-ticaret konusunda bilgisi olan personel eksikliği. ( )
Finansman yetersizliği. ( )
Elektronik ticareti teşvik eden mekanizmaların var olamaması. ( )
Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamaması. ( )
E-ticaretin güvensiz bir mecra olması. ( )

2019 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.